

HUND-DRESSYR II

Hunduppfostran - nästan 20 år senare

Av: Kerstin Eriksson, jan -09 - dec -10
Redigerad okt. -11

Allra allra först vill jag erkänna, att jag själv säkert dagligen gör hundratals *omedvetna* misstag, när det gäller mina försök att uppfostra och vägleda mina hundar.

Förutom det, så gör jag säkerligen dagligen även massor med *medvetna* misstag, som beror på att jag helt enkelt inte *orkade* att göra "rätt". Detta på grund av *trötthet, stress, smärta eller för att jag helt enkelt inte "hann med"* - en människas reaktionsförmåga är ofta urusel.

Och åter igen: Förutom det, så gör jag även ett flertal också *medvetna "fel"*, beroende på att jag alltför ofta är lat eller tappade besinningen - allt detta kan man väl även kalla för den mänskliga faktorn.

För tillfället (våren -09) kan man på TV på söndagsförmiddagarna se tre olika hunduppfostringsprogram. Ytterligare en hundtränare visar regelbundet upp sina talanger i ett kortare inslag i ett kvällsprogram. Jag brukar ofta ponera hur resultatet skulle blivit om de fyra hundtränarna hade bytt hundar och deras ägares hundproblem. Fastän deras metoder skiljer sig så mycket, så hade antagligen resultatet blivit ungefär detsamma. Frågan är däremot hur vägen dit skulle kännas för hundägarna (och förstås för hunden). Vi människor är ju så olika; vissa är mer försynta, andra är mer burdusa och en del borde inte ha hund överhuvudtaget!

Min tanke med denna nedskrivna fundering (som har periodvis plitats ned i skrift i under en mycket lång tid nu - ibland mer intensivt, ibland helt nedlagt i flera månader), är att jag ska försöka vara så objektiv som möjligt - att jag inte ska röja vad jag själv tycker, anser och tror, men... Jag kommer nog inte att klara av det! Vi får se.

Varning! Jag har även kryddat den seriösa texten lite här och var med en liten gnutta humor. Bara så ni vet. ;)

TV - en vision av fakta?

Ni förstår antagligen vilka hundtränare jag har i tankarna, men ändå vill jag inte nämna dem vid namn. Kanske lite fånigt, men ändå.

Obs! Jag vill här förtydliga att jag hyser stor respekt för dessa människor trots att jag har givit dem lite karaktäristiskt påhittade namn.

Söndagsförmiddagarnas första TV-hundtränare är klädd i svart läder, har en hård och kall blick, samt bär en piska i trailern. Därför kommer jag kalla henne för - "Pisk-kvinnan".

Näste tränare är varm och go med mild blick, så honom kommer jag att kalla för "Nallebjörnen".

Den tredje hundcoachen är lite av ett mellanting av de båda förstnämnda - hård och kall med en tuff attityd, fast samtidigt med en mild och förstående blick - det första jag associerar med detta är - Panda-björn. (!?)

Den fjärde hundtränaren, som uppvisar sina färdigheter i ett kvällsprogram, kommer jag kalla för Skrämmeltanten, mest för att hon tycks ha en "förkärlek" för att på olika sätt få hundarna att "se upp".

Både Nallebjörnen och Pandan vill gärna gå i klinch med hundarna. Jag har noterat att de båda har ofta blödande händer. Detta är en följd av "slagsmålen" mellan de och jyckarna. Pisk-kvinnan har dock inga synliga blesyrer, antagligen beroende på att hon inte går in i handgemäng med hundarna på detta utmanande (och ofta våldsamma) vis.

Detta får mig att minnas en föreläsning (eller föredrag, jag lär mig aldrig skillnaden) med Sveriges "hund-guru nummer 1". Han nämnde då att han aldrig har blivit biten av en hund. Trots att han har arbetat med många aggressiva hundar. Visserligen var detta säkert minst 10-15 år sedan jag lyssnade till denna föreläsning, så han kanske har hunnit blivit biten sedan dess.

Frågan är: Behöver man verkligen gå in och fightas med hunden? Vi talar nu framför allt om hundar med aggressiva beteenden. Är detta alltid (eller oftast) av godo?

Skrämmeltanten har inga synbara sår eller andra blesyrer. Detta beror på att hon aldrig går i direkt närhet med hundarna utan mest använder sig av ryck i koppel eller att kasta något efter hunden.

Nallebjörnen, Pandan och Skrämmeltanten vill utsätta hunden för "fällor", så att de kan handgripligen på olika sätt tillrättavisa den. Eftersom de har ett övertag med hjälp av koppel, och/eller att hunden "ger sig" självmant för sin överman, eller att med hjälp av de skrämmande kastade tingen, så lyckas de ofta att bryta hundens oönskade beteende.

Nallebjörnen säger att man *måste* först dominera och förtrycka, för att *sedan* bygga upp respekt och ett förtroende.

Pisk-kvinnan har inte alls sådana tankar, utan hennes metoder går mer ut på att förekomma genom att försöka undvika eller avleda oönskade beteenden, och ifall man misslyckas - negligera, utan på något vis utmana.

Däremot visar hon sitt misstykke med hjälp av plötsliga ljud, såsom handklappning eller med rösten. Ljud som ofta lyckas bryta hundens oönskade beteenden. Pisk-kvinnan försöker reagera *innan* hunden gör något dumt, och avleder den genast med positiv förstärkning (godis) när hunden uppträder önskvärt. Alltså *innan* hunden hunnit påbörja det oönskade beteendet.

I och med detta att Pisk-kvinnan hela tiden förekommer, så behöver det inte bli några hetsiga "slagsmål" mellan hund och människa. Och därmed inga blodiga bitt på händerna. Eller kan det vara så att Pisk-kvinnan inte åtar sig "alltför" aggressiva hundar? Kan *det* vara orsaken till att hon inte har blödande knogar, som de andra två hundtränarna, Nallebjörnen och Pandan, ofta har?

En annan fråga är om den "försynte" hundägaren klarar av att vara hård och dominant mot sin hund, och om den "burduse" hundägaren klarar av att vara förutseende, och lugnt avleda hunden mot rätt mål? Ett hund-ägande består ju av *två* individer - Hunden och hundägaren!

De fyra TV-hundtränarna har dock gemensamt att de poängterar med eftertryck att en hund är just en *hund*, som behöver rastas, och få någon form av sysselsättning för att bli av med överskottsenergi. De säger även att hundägaren *måste* vara tydlig och ha lite av "jäklar anamma".

Vilka hjälpmedel använder de fyra hundtränarna sig av?

Nalle-björnen och Pandan vill gärna hantera hunden med hjälp av någon form av koppel - utomhus som inomhus. Nalle-björnen är noga hur halsbandet är placerat på hundens hals. Han är även mycket noga hur hundägaren håller i koppel - vilken kroppshållning han/hon har.

Det är mycket sällan Nalle-björnen eller Pandan använder sig av mat eller godis som hjälpmedel. (I andra säsongen av Pandans hunduppfostrings-TV-serie förekommer godisbelöning dock oftare.)

Skrämmeltanten använder sig som sagt ofta av tomburksfyllda plastpåsar, koppel eller vantar som kastas i närheten av hunden. Vid koppelpromenad så rycks det mycket ofta och ganska kraftigt i

kopplet för att tvinga hunden att ge sin ägare uppmärksamhet.

Pisk-kvinnans vanligaste hjälpmedel är hundens vetskap om att de är hon som har tillgång till små - av hunden mycket uppskattade - kycklingsbitar. När det gäller problem med hund som drar i koppel, så provar hon ibland att byta ut det vanliga kopplet till "gå-fint-sele" eller nos-grimma just då de tränar.

Hur belönar de hunden?

Nalle-björnens vanligaste belöning är att låta hunden få vara ifred - att slippa tillrättavisning. Pandan belönar oftast med smek och klappar (en del "smekningar" är mer åt det dominanta hållet) samt av glatt beröm.

Pisk-kvinnan använder sig av kycklingsbitar och glatt beröm med ljus röst.

Skrämmeltanten är mycket snål med belöningar överhuvudtaget, en och annan godbit *kan* förmedlas från hundägare till hund, men det är mycket sällsynt. De beröm som hörs i TV-avsnitten är bara riktade till hundägaren när denne har lyckats få sin jycke att uppföra sig någotsånär. Varje TV-avsnitt avslutas av att Skrämmeltanten med glada tillrop ger hundägaren en bamsekram. Hunden syns då ej i bild, så vad hunden får förtäljer ej historien...

TV-program - underhållning eller undervisning?

En annan fråga är vad är det TV-producenten väljer att visa publiken? Hur mycket är bort-klippt? Är det slutliga programmet mest som underhållning med action-bilder eller är avsikten mer som undervisning för att lära ut hur man hanterar sin hund? Hur stor påverkan har Nalle-björnen, Pandan, Pisk-kvinnan och Skrämmeltanten av redigeringsarbetet av det inspelade materialet? Exempel:

Nalle-björnen med hundägare och hund är utanför ägarens hus. Det syns om man tittar mycket noga att hunden har varierande halsband på sig i de olika klippen. Halsbanden har bytts ut, fram och tillbaka. Man kan ju då undra om klippen *verkligen är* i rätt tidsföljd? Den ej så noggranne tittaren är nog övertygad om att allt står rätt till eftersom denne aldrig har lagt märke till några halsbandsbyten. Allra helst eftersom Nalle-björnen inte påtalar något om halsbanden (och förklarar varför man har bytt dem). Beror detta i sin tur på att TV-producenten har helt enkelt klippt bort Nalle-björnens kommentarer?

Varför så många aggressiva hundar?

Är anledningen till detta att det största och vanligaste problemet är svårhanterliga bestar eller är det producentens val för att detta drar mest TV-publik med action-bilder med "häftiga" slagsmål? Svårt aggressiva hundar visas dock mer i Nalle-björnens program än i Pisk-kvinnans (och Skrämmeltantens) - varför? Beror detta på som ovan nämnt att Pisk-kvinnan inte vill ta sig an dessa? Eller för att Nalle-björnen vill visa sig på "styva linan"?

I Skrämmeltantens korta program visas väldigt sällsynt riktigt aggressiva hundar, utan de flesta hundägarproblemen är av annan art, t ex att hunden är rädd för att gå i trappor eller beträda hala golv eller att hunden skäller och drar i koppel vid hundmöten av olika slag.

"Quick-fix" är något som TV-hunduppfostringsprogrammen ofta använder sig av. Att visa hur hunden mycket snabbt byter beteende vid olika situationer beroende på hur tränaren/hundägaren uppför sig, t ex vid hundmöten, hundägaren tar emot gäster eller när brevbäraren levererar posten. Är anledningen till denna "Quick-fix" för att det är det "rätta" sättet att uppfostra hunden eller för att det är kostsamt att producera TV-program? På grund av kostnaden, så måste allt ske så snabbt som möjligt?

En annan anledning till dessa "snabba ryck" kan vara att det kanske inte är så lätt att i ett 30 minuters TV-program överskådligt visa flera veckors och kanske till och med månaders

hundträning?

Frågan är också om hundens nya beteende med hjälp av "Quick-fix" kommer att bestå för alltid? Förstår TV-publiken verkligen klart och tydligt att man troligtvis måste fortsätta att träna?

Hur har hundtränarna fått sina kunskaper?

Detta nämns inte. I alla fall har jag totalt missat detta. Det enda som nämns är i en av Nalle-björnens trailers, där det sägs att han har en "medfödd talang". Är detta verkligen något att "skryta" med? Allra helst när Nalle-björnen stundom kan uttala fakta som inte alls överstämmer med *modern* forskning.

En annan fråga är om anledningen till de olika träningsmetoderna beror på vilket land programmen kommer ifrån? (England, USA och Sverige) Vilken djurhållning landet har? Denna text visas i början av vissa av Nalle-björnens avsnitt:

"Detta program kan innehålla metoder som inte är förenliga med svensk lagstiftning och bör inte utföras av privatpersoner."

Tiden går...

Ja, man kan ju ifrågasätta hur långt vi människor - i olika länder - har nått i våra försök att hantera och/eller bemästra djuren. Vilka har "rätt" och vilka har "fel"?

Det har nu gått nästan 20 år sedan jag själv skaffade egen hund, och därmed började fördjupa mig i konststycket att leva tätt tillsammans med en annan art. När jag tänker efter har nog inte vi människor kommit så långt i vår kunskap. Det trätas ju fortfarande om vilken uppfostringsmetod som är "rätt"; Den hårda eller den mjuka.

Det är också märkligt att de metoder som har både och - alltså har både "förekomma-tänk" och (mer eller mindre) hårt tillrättvisande - nämns det oftast inget om. Varför då?

Den största skillnaden mot förr är att nu har man även lyft fram *relationen hund - människa*. Även människan (både vuxna och barn) har beteenden och medfödda instinkter. Till exempel:

Vår vilja att stå still helt orörlig och samtidigt se den andre djupt i ögonen, att vilja gå mycket nära, och till och med närgånget krama eller smeka, att ha snabba och flyktiga rörelser och gester, att vara högljudd, och kanske framför allt;

Människans vilja att hellre hastigt dominera och våldsamt hantera andra varelser (eller medmänniskor), istället för att tålmodigt och listigt manipulera eller "lura" den andra individen till att göra det vi vill att den ska göra.

Detta ovanstående är exempel på orsaker till att hundens och människans relation ibland går på kollisionskurs.

Hm..? Var ovanstående påstående verkligen objektivt? Nja, jag tror i alla fall det... Det är svårt det där.

MINA ERFARENHETER...

Nu har jag som avsikt att röja mina egna tankar och erfarenheter (äntligen!). Fast först vill jag påminna om det jag skrev i det allra första stycket: Att jag säkerligen gör *både omedvetna och till*

och med medvetna misstag och "fel" flera gånger om dagen. Om ni har glömt vad det var, så börja om från början, och läs om det första stycket.

Jag vill bara poängtera detta, så att ni i alla fall *kanske* antingen inte genast förkastar och fördömer mig totalt eller sätter upp mig på någon hög piedestal. Tackar på förhand!

Mina hundar nämns här nedan med sina smeknamn (eller öknamn när det gäller en av dem). Detta för att även de ville bibehålla sin anonymitet. ;)

SKÄLLER I BILEN

Min ena springer, Lill-pricken, var hopplöst skällig i bilen. Det började lite smått att han skällde förväntansfullt när han förstod att vi var på väg till någon rolig hundaktivitet, som skogspromenad eller brukshundklubben.

Men hans önsketänkande tog över - det hela eskalerade - till slut trodde han att vi ALLTID var på väg mot något skoj! Han skällde alltså konstant uppfordrande!

Instinktivt så kommenderade jag honom att vara tyst. Fast... Inte slutade han skälla för det! Kanske mycket beroende på att han inte hade (eller har) lärt sig vad det mänskliga ordet (ljudet) "Tyst!" betyder. Jag blev mer och mer irriterad, vilket resulterade med att vi båda "skällde" i varsin ände av bilen.

Nu fick Lill-pricken istället sitta bredvid mig på passagerarsätet, så jag skulle kunna även handgripligen tillrättavisa honom. Detta gav följden att han tryckte sig så långt bort från mig som möjligt. Om inte passagerardörren hade varit ordentligt stängd så hade han ramlat ur bilen! Våra bilfärder var INTE så trevliga. Det var en mycket tryckt och obehaglig stämning i bilen. Även de andra hundarna tyckte det var mycket otrevligt. Jag insåg att jag måste hitta på något annat.

Länge hade jag haft tankar att med hjälp av klicker få tyst på Lill-pricken, men i flera veckor kom jag inte på att ta med klickern förrän jag redan hade påbörjat bilfärden. Att vända för att åka tillbaka, för att enbart hämta klickern verkade lite väl ambitiöst. Allra helst eftersom jag ofta var sen till bilfärdens slutmål.

En vacker dag dock hade jag med mig klickern och en stor godis-påse*. Lill-pricken satt fortfarande intill mig på passagerarsätet. När han började att skälla väntade jag tyst och stilla ut honom - att han till slut skulle hämta andan. Då räknade jag till sju (sekunder), sedan klickade jag och gav honom en godbit (om han fortfarande var tyst). Han fattade väldigt snabbt. Bara efter några få bilfärder (som enbart var mina vardagliga ordinarie turer. Lat som jag är tog jag aldrig några extra träningspass-färder.), tyckte jag att han kunde sitta bak i bagageutrymmet. Nu började följande konststycken:

1. Att memoera när och var han brukar börja skälla. Oftast när jag saktar ned, sätter på körriktningvisaren och svänger. (Det är ju det som är det sista man gör innan man kör in till parkeringen till skogspromenaden eller brukshundklubben. Hundar är smarta och mycket uppmärksamma!) Nu så klickade jag precis innan jag misstänkte att han (troligtvis) skulle börja skälla.

2, Att innan nedväxling för färd genom vägskäl eller -korsningar lyckas få rätt grepp på klickern respektive ha rätt grepp om godiset för att få tillräcklig kraft för att kunna kasta godiset bakåt och igenom lastgallret, sätta på blinkers, växla ned, och att kolla att andra bilister, cyklister samt fotgängare håller sig på avstånd, så att det är fritt fram för mig att fortsätta köra. Allt detta skulle ske typ samtidigt. I trafiksäkerhets-hänseende rekommenderar jag **ICKE** detta!

3. Att inte falla i fällan att ge Lill-pricken godis när han uppfordrande skäller för att påminna mig om att han har varit tyst. I och med han blev allt duktigare (höll sig tyst i längre stunder), så hände det ofta att jag helt enkelt glömde bort att jag *tränade hund*. Tankarna vandrade iväg på annat - faktiskt!

4. Att inte falla i fällan, att tro för tidigt att han har fattat, och därmed sluta i förtid med belöning och träning. Denna fälla föll jag dock pladask i - två gånger!

Till slut blev Lill-pricken väldigt duktig. (Fast jag "tillät" honom skälla när vi svängde upp mot t ex brukshundklubben. Jag kan stå ut med det.) Nu ville jag dock gå längre i Lill-prickens träning; Det skulle ju vara bra om han kunde ligga ned i lugn och ro.

Nu klickade jag om Lill-pricken spontant böjde huvudet nedåt, om så bara det lilla. (Jag kollade i backspegeln.) Han skulle självklart även var tyst. Otroligt snabbt fattade han det! Ja, nästan i alla fall. Han började bocka med huvudet fram och tillbaka där bak för sig själv. (Detta såg faktiskt ganska lustigt ut.) Att ihållit bocka är en aktivitet - jag ville ju ha *passivitet*. Nu klickade jag istället endast om han höll kvar huvudet nedböjt i en sekund. Sedan väntade jag med klickern allt längre. Det såg ännu mer lustigt ut, när Lill-pricken stirrade stint ned på golvet. Tillslut blev det nog lite obekvämt, så... han la sig ned - "klick".

Numera bryr jag mig inte om vad han egentligen gör där bak - bara han är tyst. (Han får fortfarande "dispens" när vi kör in till brukshundklubben eller skogen.)

* I och med jag har flera hundar, har jag som princip när jag tränar med klickern, att de hundar som INTE tränas, ska vara bakom min rygg. För att de ska förstå att det inte är de som ska "bry sig". Fast nu i bilen fick jag tyvärr frångå denna princip. Ofta fick de andra godis ändå, bara för att jag tyckte jag var orättvis (eller för att godbiten studsade mot lastgallret tillbaka till baksätet).

Kommentar ett år senare ("anti-skall"-träningen var avslutad):

Lill-pricken fick plötsligt återfall i sitt bil-skällande. Vid de dagliga bilfärderna till jobbet, så började han skälla ett uppfordrande: "*Hörru, matte! Vi ska faktiskt träna nu! Har du glömt det? Kom igen nu, matte!!!*".

Detta tränings-krav från Lill-pricken förekom enbart när vi svängde till vänster vid det första vägskalet (mot jobbet då vi oftast "roade oss" med "anti-skall"-träningen). Dock aldrig när vi - på helgen - svängde åt höger (då oftast mot agilitytävling eller annat skoj). De är verkligen finurliga våra fyrbenta vänner.

Jag stålsatte mig, försökte stå ut med de uppfordrande skallen - varvade med en och annan konst utförd av Lill-pricken där bak (till exempel skämmas-konsten blandat med snygga lägganden, dock med ett sött Lill-prickhuvud som sträckte sig och spanade över baksätesryggstödet). Min tanke var att han till slut skulle förstå att hans träningsinbiter var förgäves. Han är numera tyst i bilen igen.

HUND-MÖTEN

Lill-pricken har alltid varit lite mera vaktig av sig än mina andra hundar. Och min yngsta hund, Bred-Nos, tog givetvis efter - tyvärr. Vid hund-möten blev det ofta gruff från *alla* mina byrackor, eftersom flocksamhörigheten tog vid.

Till en början var det enbart stora svarta hundar som skulle skrämmas bort. Men som ett brev på

posten, blev gruffandet bara värre - till och med små vita bichon friséer fick sig en utskällning. Jag hade (och har) inga större problem att bryta mina olydiga jyckar med ett avgrundsvrål från min sida. Jag har länge undrat vad som skrämde de mötande ekipagen mest - mina hundars utfall eller mitt vrål?

Efter ett tag blev det här ett tråkigt invariant beteende - mina jyckar gör utfall - jag "utfaller" mitt avgrunds-"Nej!" - mina hundar tystnar. Det sägs ju att det ska vara svårare att bryta ett redan pågående utfall, då hunden ofta är blockerad i sitt beteende, än att bryta *innan*. Ändå lyckades jag få tyst på alla fyra hundarna. Så jag funderade: "*Varför detta enda gruff? Var eviga gång! Nä! Nu blir det "noll-vision" - inget VOFF!"*" (från någon av oss).

Jag började att tänka "Bodfäldt-skvallra". Alltså att hunden ska vid hund-möten vända sig om mot sin matte/husse, för att "tala om": "*Jag har upptäckt en hund! Visst e' jag duktig!"*. I början av träningen får hunden belöning för sin "vaksamhet" och sin iver att "berätta".

När jag startade min träningen, så väntade jag ut min hund att han skulle *spontant* vända huvudet mot mig när han såg en främmande jycke. Det funkade inte alls. Gruff och surt och jag blev arg och hundarna (inklusive den främmande hunden med ägare) blev rädda för mitt ilska utbrott. Bläh! Besviket förvandlades jag tillbaka till den där tråkiga och sura kärringen. Vid mina hundpromenader var det oftast en ganska dålig stämning i min lilla flock.

Men en dag tog jag mig i kragen igen; Vid hundmöten så var jag snabbare att berömma. Jag berömde omedelbart när jag såg att min hund (någon av dem, eftersom jag ofta går med alla fyra) tittade på den andra mötande hunden. Instinktivt så vände sig ju då min hund sig om, för att kolla vad jag menade med mitt "Bra!". "*Vadå? Är det godis på gång!"*

Detta med följderna att alla fyra vänder sig om för att tigga godis istället för att spana in den andra hunden. Ibland har man faktiskt nytta av flockens samhörighet. Lill-pricken brukar dock efter han har fått sin godbit vända sig bort för att tyst kolla in främlingen. Men när jag överdrivet berömmar hans flockmedlemmar, så tar ofta hans godis-begär över; "*Vadå? Får man mer?!"*.

Det gick lång tid innan det första bakslaget kom. (Gissa om jag blev besviken - och sur!) Men efter envist tränande, och kanske framför allt att jag blivit bättre på att reagera och vara med, så har träningen verkligen givit resultat. Att jag har bytt ut min sura avgrundsvrål-röst till en avslappnad, ljus och behaglig beröm-röst har säkert också varit avgörande i den hittills framgångsrika träningen. Vi har mött allt från stora mörka jyckar till små ljusa lurvtottar utan att mina jyckar har gjort tråkiga utfall. Till och med utanför jobbet, där mina hundar tror sig ha sitt "andra" revir.

Jag vet inte vad jag egentligen tycker är skönast med ett liv utan gruff: Att slippa skämmas eller för att det är en sådan mycket trevligare stämning vid promenaderna. Vi är alla glada - hund som få, jag menar hund som människa.

En liten dum bi-effekt har dock uppkommit. När jag med denna ljusa och trevliga röst utbrister mitt "*Åh, titta vilken fin hund!"*, så missuppfattar en del främmande hundägare min entusiasm över mötet, och tror att jag vill att hundarna ska hälsa på varandra. Vilket jag oftast absolut *inte* vill att de ska göra.

Jag minns en av de första gångerna det hände. En schäfer-ägare uppmanade mig mycket strängt att hundarna inte ska hälsa på varandra, för hennes hund gillar inte andra hundar. Eftersom jag själv bara hade i tankarna att få med mig mina fyra jyckar utan ett minsta gruff så blev jag först mycket förvånad över schäfer-ägarens uttalande. Jag funderade över detta när jag gick lite förundrad därifrån, men strax utbrast jag själv ett "*Jaha!!!"*. Plötsligt begrep jag varför hon kanske lite fördomsfullt missförstod situationen.

Numera är det sällsynt att mina jyckar gruffar på mötande hundar. Om det nu händer, så har jag lärt mig att inte ta ett misslyckat hundmöte så himla hårt och personligt. Ibland misslyckas man - men

oftast går det alldeles utmärkt. Mina hundar *behöver* faktiskt inte älska alla andra hundar! Men jag slutar aldrig att träna/visa att det är *jag* som bestämmer om man ska gruffa på andra hundar eller inte (= aldrig gruffa. Men det har ju inte mina hundar en aning om).

Om mina jyckar visar sitt misstyckande mot främmande hundar, har jag också jobbat in "en teknik" att medan min hund får en tillrättavising av mig, hinna säga "*Ursäkta!*" till den främmande hundens ägare. Även en sådan liten detalj ger en trevligare atmosfär - hundägare emellan.

Skulle jag ha fått samma goda resultat av en mer hård uppfostringsträning, där vikten ligger på att tillrättavisa? Jag är tveksam över det, eftersom jag faktiskt under en längre tid provade detta utan någon förbättring - det blev istället närmare tvärtom.

Fast anledningen till mitt misslyckande kanske berodde på att jag inte behärskade den mer hårdare träningsmetoden.

QUICK-FIX

När det gäller detta som kallas för "Quick-fix" som ofta nämns när man diskuterar hundträning - allra helst hundträning i TV-sammanhang - är något som jag personligen inte tror på. Jag menar, att visst byter hunden förvånansvärt snabbt beteende vid sådan träning. Frågan är dock om det nya beteendet verkligen består?

Min erfarenhet är att det beteende hunden nu har fallenhet för alltid finns där "inunder". Att det ständigt finns risk att det oönskade beteendet kan plötsligt "poppa upp". Därför för att undvika detta så måste man ständigt - mer eller mindre - alltid träna och underhålla det nya mer önskvärda beteendet.

Att ständigt fortsätta träna och underhålla detta nya beteende gäller inte bara i vardagssituationer, utan även i hundsporter såsom tävlingslydnad, agility etc där det gamla - ej önskvärda - beteendet ibland helt plötsligt dyker upp igen.

KONSEKVENT

Att man ska vara konsekvent är något man har blivit itutad sedan hunduppfostrans begynnelse. Till exempel att om man inte vill ha hunden i soffan, så ska hunden *aldrig* få vara i soffan. Om man ibland tillåter hunden få vara i vårt möblemang, så är man otydlig och kanske till och med lite elak mot jycken.

En annan sorts "konsekvent-tänkande" är att om man har sagt ett kommando (som inte ska behövas säga med en arg eller på annat sätt upprörd ton), så måste man fullfölja det. Till exempel: Har du sagt "Sitt!", så måste du se till att hunden verkligen lyder och genast sätter sig ned. Detta för att hunden ska förstå att du verkligen menar det du säger, och för att vara tydlig samt att ge din hund en ärlig chans att få göra rätt.

Personligen tror jag mer på det sistnämnda "konsekvent-tänkande". Fast...

Ofta brukar man ju hänvisa till hur hundarna själva uppfostrar sina valpar. Att man bör göra som hundarna gör - för det *måste* ju vara rätt! (Eller?) Men... i så fall är mina egna hundar lite av några sorters av-arter.

Ta till exempel min Lill-pricken; Han är den mest inkonsekventa valp-uppfostrare jag någonsin

har skådat. Han (då fem år) lät lilla valpen Bred-Nos dra och slita i öron och päls. Men ofta - efter en stunds valpterroriserande - så blev han sur och sa ifrån med bestämdhet. Valpen Bred-Nos började då uppfordrande skälla och småretas för att få igång en liten jaktlek.

Först så gjorde Lill-pricken lite småsura och halvdana "utfall" mot sin plågoande, för att några sekunder senare glatt hänga på och säga "Ja, tack" till en stunds rolig och fartig jakt- och brottningslek tillsammans med valpen. Detta inkonsekventa beteende har nu fortgått i tre års tid

Dock hände det också att Lill-pricken verkligen sa ifrån med efftryck, *då* hejdade sig Bred-Nos, och slutade upp med terroriserandet.

Många gånger så tycker Lill-pricken att jag, matte, ska säga till Bred-Nos att sluta irriterande nafs i öron eller ta "struptag" på honom etc. Då ställer sig Lill-pricken tätt intill mig, helt stilla och väntar på att "matte klarar biffen". I och med att jag tycker att mina hundar alltid ska kunna lita på mig, så hjälper jag honom med bångstyrig valp/unghund/vuxen jobbig "lillebror".

I och med mitt iakttagande av Lill-pricken och Bred-Nos relation, så ifrågasätter jag nu - litegrann - viktigheten att vara så himla konsekvent - vid *alla* situationer. Fast å andra sidan min Lill-pricken kan mycket väl vara en ganska knäpp och märklig hund. ;)

Och sedan *kan* det ju givetvis finnas små signaler hundarna sinsemellan som jag, som människa, inte uppfattar - faktiskt!

HAN-HUNDAR - ARGSINTA BESTAR?

Nalle-björnen sa i ett avsnitt (minst) att man *icke* kan ha flera hanar i en flock. Att man *alltid* måste kastrera dem, annars kommer det bli ständiga slagsmål om rangordningen.

Jag står frågande till detta eftersom jag nu enbart har han-hundar. Som mest bestod min flock av fem stycken (tre mellanpudlar och två springer spaniels), och de hade (och fortfarande har) alla sina manliga tillbehör intakta*. Det var absolut inga problem. Varför då, då? Om man nu *måste* enligt Nalle-björnen kastrera dem?

Visst hände det ibland - vid sällsynta tillfällen - att det uppstod bråk, som jag nu kallar för "gräl i familjen", mellan två individer. Då handlade "grälet" om leksaker, tuggben eller när någon av dem var skadad eller sjuk. Och då berodde osämjan (troligtvis) mest på missförstånd hundarna emellan.

Dessa "gräl i familjen" varade alltid bara några få sekunder för att sedan övergå till en "morr-duell" som avslutades med att någon av dem sakta drog sig därifrån och därmed visade "*Okej, då. Jag vill då inte bråka!*".

Jag minns ett "gräl" mellan Pitbull-pudeln (4 år) och Hunden (13 år) över en godbit. I slagsmålet fick gamle Hunden en muskelbristning, och han skrek i högan sky ut sin smärta mitt i slagsmålet.

Pitbull-pudeln blev därmed förskräckt av sin "storebrors" skri. Genast springer de båda ängsliga och möter mig för att söka hjälp och trygghet. (Jag var alltså redan på väg för att skilja dem åt, att Hunden hade fått en muskelbristning visade det sig senare hos veterinären.)

När Hunden gick bort vid 14 års ålder, så blev det dock oro i flocken. Det blev spännt mellan Pitbull-pudeln (5 år) och Lill-pricken (2 år). Vid ett par tillfällen så såg Stor-pricken (9 år) till att avstyra slagsmål innan de bröt ut. Detta genom att springa i cirklar, som blev allt snävare och snävare, runt runt de två kombattanerna, och som pricken över i:et, så rusade slutligen Stor-pricken rakt emellan stridstupparna, som då helt kom av sig. De två undrade säkert: "*Vad sjutton har Stor-pricken för sig?*" Mycket effektivt jobbat av Stor-pricken!

Dock kom efter Hundens bortgång, för mig som matte, en "milstolpe" i mitt hunderi-tänkande: "Det stora slagsmålet", som jag nu kallar det för; Två springrar drar i varsin ände av liten pudel. Min minnesbild strax innan slagsmålet var att de tre han-hundarna ridit på varandra - Storpricken på Lill-pricken och lilla Pitbull-pudeln på Stor-pricken. (Hänger ni med?). Sekunden efter hör jag de slåss bakom min rygg. När jag rytande springer dit till Pitbull-pudelns undsättning, så släpper Lill-pricken taget, och skuttar vilt skällande runt Stor-pricken som nu står stilla nedböjd över stackars Pitbull-pudeln. Stor-pricken trycker lugnt och bestämt ned pudeln med ett stadigt grepp över hans strupe. Märk dock med öppen mun!

Dagen efter blev det veterinärsbesök för Pitbull-pudeln. Han hade fått kross-skador på strupen (och därmed en massa luftbubblor som vandrade omkring under huden - ända bort till ljumskarna. Lite smålattjo, faktiskt). Vi hittade inga hål på huden, utan det var inre skador som läkte av sig självt. Men efter den dagen blev det TOTAL-FÖRBUD på att rida på varandra!!

** Lill-pricken blev dock kastrerad pga testikel-tumörer sommaren 2011*

Dessa sällan förekommande slagsmål i flokken ser jag fortfarande som naturliga familje-gräl (som man självklart försöker undvika). Fast till skillnad mot dessa...

BRED-NOS

Att flokken "muckar gräl" med främmande hundar är en sak, och dessa sällan förekommande "familje-gräl" likaså, men ständiga bataljer inom flokken är en helt annan sak.

BREDNOS - PITPULL-PUDELN

Som alla valpar har Bred-Nos under sina första tre år gått igenom många stadier. Ta till exempel hans relation med Pitbull-pudeln (8 år när Bred-Nos föddes), som har under dessa tre år genomgått stadier från att hålla sig på behörigt avstånd (efter att Pitbull-pudeln redan från första början tydligt visat att han vill vara ifred), ren dyrkan (allt Pitbull-pudeln gjorde beundrades storögt) till ren skär avsky (Bred-Nos försökte göra processen kort med stackars liten Pitbull-pudel). Efter två av dessa alltför många slagsmål-tillfällen behövde stackars liten Pitbull-pudel besöka veterinär. Bred-Nos själv fick enbart småsår.

Under dessa tre år har jag mycket bestämt tillrättaviserat unghunden när slagsmål redan brutit ut ("Hjälp! Matte har blivit skogstokig! Bäst att fly fältet") eller försökt lätta upp tryckt stämning (innan slagsmål bryter ut) med hjälp av lättsam ljus alternativt lite förlöjligande röst.

Vid situationer jag vet sedan tidigare har mynnat ut i slagsmål, så har jag lugnt - men bestämt - sett till att de två slagskämparna hållit sig på varsin kant.

Till exempel: När de båda ville hälsa och gosa med mig samtidigt, så såg jag till att Bred-Nos rumpa - den vänliga sidan - alltid var vänd åt Pitbull-pudeln. Och så länge Bred-Nos uppförde sig väl, så fick han vara med. Om inte - så blev han "utvisad". Det vill säga fick enbart titta på medans "brorsan" fick gos och smek.

En annan spänd situation var om de båda skulle samtidigt vara i min trånga hall till exempel vid tasstorkning. Då såg jag till med ren lydnad att den som väntade på sin tur stod kvar på behörigt avstånd (dryg meter ifrån). Samma sak precis innan hundarna fick sin mat, då Bred-Nos gärna

rusade runt runt (i ren matglädje), men därmed stressade upp sig, och därmed höjde slagsmålriskerna. Då kommenderade jag honom lugnt och bestämt att sitta still.

Eftersom ingen av dem egentligen *ville* fightas, så började de oftast sköta detta med avstånd från varandra helt själva, och självmant gå därifrån när närheten kändes för påträngande. När jag såg detta så gav jag dem - framför allt Bred-Nos - beröm med ljus och lugn röst: "*Vad duktig du är som går ifrån! Duktig vovve!*".

Jag måste i Bred-Nos försvar påpeka att Pitbull-pudeln själv absolut inte är någon ängel. Jag menar det *finns* en anledning varför denna lilla renrasiga pudel fått detta smek- eller rättare sagt öknamn.

BREDNOS - STOR-PRICKEN

Relationen Bred-Nos/gammelhunden Stor-pricken (11 år när Bred-Nos föddes) har från början varit relativt neutral. Stor-pricken användes gärna som en skön varm kudde att sova intill, men annars inte mycket till tillgång till lek eller annat skoj.

Bred-Nos byggde dock upp samma passion för tennisbollar (nja, inte riktigt. Det går nog inte att tangera Stor-prickens tennisboll-passion), som utmynnade stundtals till bolljakts-lekar. Eftersom Stor-pricken absolut inte ville riskera slagsmål, så tilläts Bred-Nos ofta oförskämt knycka bollen.

Vid Bred-Nos tredje levnadsår ändrades hans inställning till den då fjortonåriga Stor-pricken. Bred-Nos attackerade stackars gammelhund utan (för mig synbar) tillräcklig stor anledning som kunde "legalisera" attacken. Till exempel rök Bred-Nos på Stor-pricken på väg *från* hallen enbart för att... han kunde det eller för att markera efteråt att hallen är Bred-Nos territorium eller för att... Ja, vem vet? Och Bred-Nos slogs fult. Brutalt ruskade han om stackars gammelhund i nackskinet. Observera att Stor-pricken aldrig fick några större sår som behövde veterinärsvård.

Antalet attacker var få - mycket beroende på Stor-prickens egen försiktighet med hans tydliga fredssignaler. Han ville som sagt absolut inte riskera bråk. Självklart styrde och ställde jag även här - precis som vid Bred-Nos och Pitbull-pudeln relation.

En intressant aspekt i Stor-prickens och Bred-Nos relation är det faktum att Stor-prickens höga ålder hade absolut ingen betydelse. Bara för att man är flockens äldste blir man inte *automatiskt* respekterad.

BREDNOS - LILL-PRICKEN

Bred-Nos relation med Lill-pricken (fem år när Bred-Nos föddes) har varit mer som två syskon. Till skillnad mot Pitbull-pudeln och Stor-pricken så leker Bred-Nos och Lill-pricken tillsammans, bland annat brottningsmatcher, och de sover ofta tätt intill varandra. De pysslar även om varandra med slickar och omvårdnad.

Visst har (och fortfarande har) Lill-pricken ibland (ganska ofta faktiskt) bett mig om hjälp och skydd när vild och hårdhänt Bred-Nos lekattackerat honom. Lill-pricken tycker att matte ska fixa för burdus "lille-bror". (Med all rätt. Det är ju jag som har bestämt att de ska bo tillsammans. Det är mitt ansvar.)

När Bred-Nos var cirka ett år fick han vid matdags meningsskiljaktigheter med Lill-pricken huruvida Lill-pricken verkligen skulle få äta sin mat intill honom. Vid dessa tillfällen placerade jag matskålarna *ännu* närmare varandra istället för att ställa dem i varsitt hörn i köket. Om inte Bred-Nos kunde uppföra sig, så åkte han (eller maten) ut - han blev då utan sin älskade och högt efterlängtade mat.

Det hände även lite då och då att Bred-Nos plötsligt attackerade Lill-pricken i köket när de

iakttog min matlagningskonst (?). Plötsligt - utan förvarning - bakom ryggen på mig var det slagsmål.

Jag blev då "skogstokig" varav de två slagskämparna i ren panik flydde fältet (köket) åt var sitt håll. Efter någon minut (jag har lugnat ned mig), kallade jag tillbaka båda hundarna, och kommenderade dem att sitta/ligga ned bredvid varandra. De ska kunna vara båda två i köket medan det är matfixardags.

Jag försökte erinra i vilka situationer dessa "bakom-min-rygg-slagsmål" hade börjat, och jag hade (och har faktiskt ofta fortfarande) mer eller mindre alltid "ögon i nacken". När jag märkte att Bred-Nos visade "muckar-signaler" (bland annat hög stel svans), så beordrade jag honom direkt att gå ut ur köket. Han fick gärna självmant komma tillbaka - så länge han uppförde sig.

En dag testade jag istället för att bestämt kommendera Bred-Nos att lämna köket, att vid första antydning till muck (ex. hög och stel svans) att lite fänigt och lite förlöjligande sjunga (!) för hundarna;

"Svansen den ska vifta och va' glad, Svansen den ska visa ett glatt tralala, Svansen har du fått för du ska vifta (vifta), Vifta vifta vifta varje dag" (melodi: Sudda sudda. Gullan Bornemark).

Denna löjliga sång hade en förvånansvärd stor positiv effekt! Bred-Nos kom helt av sig (!), och stämningen i köket blev glad och näst intill gemytlig (istället för spänd och obehaglig). Det är svårt med denna muntra, men fäniga låt att vara spänd och sur själv, och detta smittade av sig på hundarna. Löjligt? Definitivt JA! Effektivt? Även det definitivt JA!! Jag "offrar" gärna min stela auktoritet för det jag vill ha: *Lugn och harmoni i min lilla flock.*

Bred-Nos slutade ganska snart med detta mucka-gräl-ofog, som säkerligen bottnade i ren osäkerhet.

"DET STORA MEGA-SLAGSMÅLET"

När Bred-Nos var tre år inträffade det som jag numera kallar "Det stora mega-slagsmålet". Bred-Nos och Lill-pricken rök ihop om godbitar som jag hade kastat ut på tomten för en stunds sökaktivering, som jag och hundarna dagligen brukar roa oss med. Men denna dag gick något snett. Hundarna slåss, och det första jag tänker på är att få undan Pitbull-pudeln (som ej är inblandad i bråket). Därför låter jag först de två kombattanterna hållas. Kanske dumt gjort, för sedan gick det inte att sära på dem. Vad hjälplös man känner sig!

När jag slutligen lyckas få ett slut på slagsmålet (i och för sig vet jag inte om det verkligen var min förtjänst) är jag rent ut sagt skit-förbannad. Lill-pricken behöver sårtvättas och omplåstring. Även Bred-Nos sårtvättas. De båda är låga, mest beroende på mattes sura och griniga humör (jag hade även bråttom iväg, hade absolut inte tid med sårfix). Nästa dag blev det veterinärsbesök med isättning av dräneringsslangar för Lill-prickens skador. Bred-Nos små-sår läkte av sig självt.

Nu kan man tycka att jag härmed skulle sluta med denna dagliga godis-sökaktivering. Men icke! Jag anser att de helt enkelt ska klara av att samsas om flockens resurser, det vill säga godbitarna. Samma sak med tuggben, sovplats etc. Ibland har det varit behov att jag väglett hundarna - framför allt Bred-Nos - hur man egentligen uppför sig i sin flock. Det har inte varit några fler allvarliga incidenter efter detta "Stora mega-slagsmål" - hitintills i alla fall.

Det senaste ett och ett halvt åren har jag många gånger tvivlat och funderat över Bred-Nos framtid. Förrförra sommaren var han (vid två års ålder) stundtals helt rabiatt mot främmande hundar. Tik eller hane spelade ingen större roll. Dock märkte jag att ju ståtligare den främmande hunden var desto

större risk för utfall från Bred-Nos. (Alltså *inte* storlek och mörk färg, som jag först trodde) Tankar om att jag borde kastrera honom, och till och med dystra tankar om avlivning har många gånger tyngt mitt sinne.

Att jag även fått till min kännedom att hans pappa och en av hans halvbröder har blivit avlivade på grund av mental ej acceptabel status (läs: aggressivitet, vid 8 respektive 5 år) har ju inte gjort saken så mycket bättre. "*Är även Bred-Nos galen?*", har jag många gånger förtvivlat ältat. (Hans diagnos epilepsi har heller inte gjort saken så mycket bättre.)

NU-TIDEN (2010)

Numera är det lugn och harmoni i flocken. Jag vet ej varför. Beror det på att Bred-Nos har blivit äldre (tre och ett halvt år)? Att jag har blivit mycket duktigare på att läsa av mina hundar, så jag ser när slagsmål har varit på gång, och jag därmed kunnat avstyra slagsmål *innan* det har brutit ut? Eller beror det på att flocken har blivit mindre i och med Stor-prickens bortgång? Bred-Nos fick därmed färre att "hålla reda på". Jag funderar också på om Bred-Nos gruffande hade uppdragats om han levt som ensam-hund?

Fast å andra sidan så hade flock-oroligheterna börjat lugna ned sig redan innan Stor-pricken somnade in för gott. Han blev hela fjorton och ett halvt år, min älskade gullunge. Men å andra sidan - igen - så var "det stora megaslagsmålet" efter Stor-prickens död.

Någonting som jag fortfarande inte riktigt har vant mig med, är att Pitbull-pudeln numera rör sig fritt - helt bekymmerlöst - i min lilla stuga.

Jag blir fortfarande förvånad när jag ser honom, till skillnad mot förr, numera gå kavat in i trånga hallen och in i köket fast Bred-Nos är där. Han hoppar upp i soffan - trots att Bred-Nos ligger där intill och muttrar lite surt.

Om jag är på dåligt humör *kan* jag kommendera Bred-Nos att gå därifrån; "*Tycker du det är obehagligt - gå du här ifrån!*". Bred-Nos lyder mig, går ned och kliver strax upp i soffan igen samt lägger sig lugnt tillrätta tätt intill Pitbull-pudeln.

Oftast brukar jag dock vid dessa vardagliga soff-situationer prata lite lätt förlöjligande; "*Vad du e' fänig! Men se på honom! (Pitbull-pudeln, alltså) Se så fin han är! Alldeles lockig päls och fin!*", samtidigt som jag ömsint klappar om Pitbull-pudeln.

Bred-Nos lägger då ned huvudet med en suck, och somnar lugnt in i min mjuka sköna varma soffa, som rymmer två engelska springer spaniels och en mellanpudel (alla hanhundar med alla manliga tillbehör i behåll) samt deras lite lata matte.

Innehåll del 2: Mina funderingar om rang, flockbeteende och dominans.

Innehåll del 3: Bland annat min presentation: Vem är jag och vad har jag för utbildning och rätt att uttala mig om detta hunderiämne samt slutligen (?) en sammanfattning?

Del 2:

Av: K. Eriksson, dec -10 - jan -11
redigerad: nov -11

FLOCK, RANG- OCH DOMINANSFUNDERINGAR

Här följer nu lite av mina egna funderingar i ämnet. Observera att det har *absolut ingenting* med forskning att göra, utan är bara *mina* iakttagelser och erfarenheter av hur *mina* hundar uppför sig.

Ofta hör man påståenden att man ska uppföra sig som hundarna själva uppför sig sinsemellan. I och för sig kan mina jyckar vara några märkliga och knäppa varelser, men hur uppfostrade de egentligen Bred-Nos under hans första tre levnadsår?

Pitbull-pudeln var från första början mycket dominant, och visade hårdhänt Bred-Nos var skåpet ska stå. Valpen Bred-Nos undvek först Pitbull-pudeln, sedan alltefter Bred-Nos blev äldre så avgudade han Pitbull-pudeln, för att slutligen visa total och ren avsky med starka mördartankar. Är det så vi vill att hundarna ska uppföra sig mot oss människor?

Lill-pricken var totalt inkonsekvent. Först var han med på lek, sedan visade han lite halvdana tillrättavisningar, för att slutligen efter Bred-Nos tjat bryta ut i glada jakt- och brottningslekar alternativt bli helt stilla och avvaktande i ett försök att undvika våldsamt och burdus unghund.

Han kunde dock någon gång ibland bli riktigt förbannad, så att Bred-Nos höll sig på behörigt avstånd. Ska vi människor verkligen vara så inkonsekventa och otydliga? Fast... eller var han så himla otydlig - egentligen?

Stor-pricken gick i princip med på vad som helst. Han gav efter, och lät Bred-Nos hållas. Vilket slutligen resulterade i att Bred-Nos inte visade någon som helst antydning till respekt, och till och med visade starka mördartankar (precis som mot Pitbull-pudeln). Vill vi människor verkligen bli så respektlös behandlade?

Jaha, och hur uppförde *jag* mig då mot Bred-Nos under hans första tre levnadsår? (Jag uppför mig fortfarande i nutid likadant) Tja.. Jag är nog mest lik Lill-pricken; inkonsekvent lite då och då, blir sur och dum ibland, men är oftast en kul prick att leka/träna med och som ger omvårdnad samt trygg och gosig närhet.. Till skillnad mot Lill-pricken bestämmer jag alltid spelreglerna och vägleder samt hjälper/ser till att Bred-Nos följer dem. Jag tar även initiativ till lek/träning oftare än vad Lill-pricken gör, och framför allt: Jag bjuder på MAT!!!

Nu när Bred-Nos har blivit äldre (fyra år), så har hans relation med Pitbull-pudeln lugnat ned sig; De accepterar varandra, de kan vila tätt intill varandra, och Bred-Nos kan till och med visa korta snabba lekinviter som Pitbull-pudeln avvisar, dock inte lika kraftfullt som tidigare. Fast allra oftast ger de varandra avvisande signaler (mer eller mindre lugnt morrande) vid till exempel sovplats eller utslängda godbitar.

Jag tillåter mina hundar att "tala" med varandra, att de sköter sin kommunikation själva, så länge de visar respekt och lyssnar till varandras signaler.

Ibland händer det att jag anser att de kan behöva min vägledning. Då kan jag antingen, beroende på situationen ter sig och/eller mitt humör, tala lite lugnt förlöjligande med dem, eller helt enkelt lugnt och bestämt kommendera dem att nu gör du så och du gör så - punkt! Men oftast så behöver jag inte längre "lägga mig i", utan de är lyhörda och respekterar varandra.

RANGORDNING?

Och hur är det med den där så kallade rang-ordningen i min flock?

Ja, inte vet jag! Det enda jag vet med bestämdhet är att jag själv är överst - i de flesta situationer. Hur rangordningen är hundarna sinsemellan har jag inte den blekaste aning om. Och spelar det egentligen någon roll? Eller är orsaken till att det har varit oroligt i min hundflock för att det inte finns en klar rangordning? Fast å andra sidan så är det numera lugn och harmoni - och jag kan fortfarande inte se vem som styr och ställer (ja, förutom jag själv, alltså) eller vem som "fjäskar" och visar undergivenhet för den andre (ja, att jyckarna gör det mot mig - det har jag lagt märke till).

Jag är måhända en dålig iakttagare? Är detta anledningen till att jag inte kan se någon klar rangordning?

Det enda jag kan säga är att Lill-pricken är flockens "väktare", Bred-Nos är "jägaren" och lilla Pitbull-pudeln...? Tja... *han* anser sig nog vara flockens ledare som i ensam majestät ska ha den bästa sovplatsen, den bästa maten etc, men det är han tämligen ensam om att tycka! Ärligt talat så misstänker jag att Pitbull-pudeln skulle ha trivts bäst som ensamhund tillsammans med sin matte. Jag har nästan lite dåligt samvete över det...

Både Lill-pricken och Bred-Nos visar ofta närgånget intresse av varandra. De inspekterar och nosar noggrant varandras mungipor och rumpa. De ligger ofta nära samt slickar och rengör varandra. Numera kan de båda även - med stor försiktighet - nyfiket nosa av Pitbull-pudeln. Men han gör så gott som aldrig detsamma mot de andra två.

Förut när jag hade tre hundar: **Hunden** (född -90), **Stor-pricken** (född -95) och **Pitbull-pudeln** (född -99) så var rangordningen given. Hunden styrde och ställde över de andra två - dock utan någon hårdhet. Det var liksom bara naturligt och lugnt - en självklarhet att han var den högste.

Sedan när Stor-pricken blev den äldste, så tycktes han avsäga sig att ärva "makten". Han uppförde sig fortfarande som den ranglägste; Han väntade till sist vid vattenskålen, om någon försökte sno hans mat - så tillät han det, men vädjade med en olycklig blick mot mig: "*Ska det verkligen vara så här?!"*. Med andra ord så lät han mig - sin matte - att se till att ordningen efterföljs.

Han kunde dock faktiskt vid någon enstaka gång visa missnöje över mitt ledande. Jag minns speciellt den gången när Stor-pricken tyckte att min stränga tillrättavisning av lilla valpen Lill-pricken var överdriven. Valpen hade varit mycket oförskämd mot mig, och jag läxade upp honom efter noter (jag höll fast valpen och läste lusen av honom. Jag var alltså inte direkt våldsam mot valpen).

När Stor-pricken tyckte att min tillrättavisning gick över styr (att jag höll på för länge), så ställde han sig tyst, men bestämt och mycket demonstrativt mellan mig och liten olydig valp. Det var *så* häftigt! (Han gjorde alltså liknande när han två år senare avstyrde slagsmål mellan Pitbull-pudeln och Lill-pricken. Se ovan, någonstans, använd ctrl F, sök: oro i flocken)

Under cirka två års tid hade jag fem hundar; Mellanpudelherren **Didrik** flyttade in till oss som "inneboende". Han var jämngammal med Hunden. Vid inflyttningen var de båda elva år. Man kunde tro att de två "gamlingarna" skulle träta, men de bara "var". De båda ansåg sig vara "störst, bäst och vackrast" - och de var helt övertygade om att alla andra tyckte detsamma. Därför behövde de aldrig bråka, eller mäta sig vare sig med varandra eller med andra. För de visste ju att de var bäst, och de hade självsäkerheten att ibland kunna "bjuda på sig själva".

Det var även intressant att se att de helt sonika avstod lekar där de visste att de aldrig kunde vinna, till exempel jakt- och kampelekar. Istället för att avslöja sitt handikapp, så ignorerade de självsäkert lekinviterna från de yngre och fysiskt starkare.

Pitbull-pudeln (då c:a 3 år) var den ende i flocken som hade invändningar mot att Didrik flyttade in till oss. Han försökte våldsamt schasa (och han, Pitbull-pudeln, slogs verkligen oschysst) bort stackars gammal rasfrände från till exempel soffan (hemmets bästa sovplats) och upphittade skatter såsom kottar och hästskit (!).. Men jag - matte - gick in och styrde upp det hela. Efter bara några få incidenter så accepterade Pitbull-pudeln Didriks närvaro intill flockens resurser.

RANGORDNING..? Hm..?

Man kan ifrågasätta om rangordning finns överhuvudtaget? Är den påhittad av oss människor för att vi vill ha ordning och reda? (Denna fråga har jag för övrigt stulit från en föreläsning av Tobias Gustavsson, etolog). Svaret är nog inte helt enkelt med ett ja eller nej. Ibland vid vissa situationer finns den (när det är brist på resurser). Men oftast så är flocken mer som en familj med föräldrar/matte/husse - som har kunskap och erfarenhet - och ungar/hundar - som har en medfödd respekt till sina föräldrar/matte/husse.

Finns det då någon anledning till att ha en så kallad flockledare i "familjen", med tanke på att det nog är mycket sällsynt att det är konflikter mellan människa och hund om flockens/familjens tillgångar? Personligen tror jag mer på en ömsesidig respekt - människa/hund - alla flockens individer emellan.

Fast samtidigt så måste/bör den individ som har den yttersta kunskapen om hur flockens välfärd förföljs ha den slutliga bestämmanderätten. Och denne är - eller i alla fall *borde vara* - hundens ägare.

Men hur får man då denna respekt? Genom att skriva under på hundens köpekontrakt? Nja..tror icke det! Utan genom...

att vara den där stora tryggheten som kan och vet allt. Vi människor kan faktiskt *låtsas* ha kunskap, men det förstår ju inte hunden (som tur är).

att vara tydlig (och ärlig) samt visa att man verkligen menar det man säger. Att när vi har kommenderat hunden något, så ser vi också till att vår önskan genomförs. Att vi så sällan som möjligt säger: "*Åh! Okej, då! Du slipper!*" åt hunden som ej lyder. Att vi istället (oftast) är envisare än hunden och visar samt vägleder den att utföra det vi nu vill att den ska göra.

Ett exempel: Du ser att hunden tuggar på något som du först tror att det är något förbjudet, varav du säger "Nej! till hunden. Men hunden avbryter inte sitt tuggande! Samtidigt som du går fram till hunden för att se till att den slutar att tugga, så upptäcker du att det är ju hundens egen leksak. Trots detta fullföljer du att se till att den lyder ditt nej-kommando. När hunden slutligen gör som du säger, så berömmar du den - och den får belöningen att få fortsätta tugga på sin leksak.

att vara nära med kel och gos samt omvårdnad.

Det jag tycker är ett verkligt bevis på att man har vunnit denna respekt, och att man faktiskt betyder något för sin hund, är när något riktigt otäckt händer att hunden kommer till dig för att söka trygghet (istället för att fly i panik bort och gömma sig någon annanstans).

MIN HUNDTRÄNINGSIDEOLOGI

- Jag vill hellre försöka vägleda hunden att göra rätt - *innan* den hinner göra fel. Alltså hellre förekomma än att behöva korrigera och tillrättavisa *efter* det blivit fel. Men det är inte alltid man hinner med. Man är ju inte mer än en människa - trots att man är hundägare.
- För att inte tära på vår relation vill jag ha så lite konflikter oss emellan som möjligt. Men för den skull är jag inte rädd för att utmana och testa hundens kunskaper. Fast om hunden "misslyckas" så är jag fullt medveten om att orsaken till detta beror på mig - att hunden och jag behöver mer träning tillsammans.
- Vid uppfostran - alltså inte vid inläring av olika moment eller konster och trix - är jag inte alls

rädd för att visa mitt misstycke, och jag *blir* arg och kränkt - jag spelar inte! Men jag är nog med att se min hunds signaler och respekterar dem. Jag är absolut inte långsint, utan är nog med att hunden och jag så fort som möjligt blir vänner igen.

- Jag är absolut inte främmande att även vid uppfostran använda mig av hjälpmedel såsom godis, klicker etc om det gagnar mig - att min hund lättare förstår - mitt mål med träningen.
- Om det blir fel så ska man inte som hundägare behöva känna sig misslyckad eller bli nedtryckt av sin omgivning. Att känna sig misslyckad som hundägare/tränare gagnar knappast fortsatt träning med sin hund - utan närmare tvärtom.

Mina hjälpmedel?

Ärligt talat så blir tyvärr kopplet alldeles för ofta ett hjälpmedel, alltså när jag försöker lära hunden att gå fint vid min sida. Omedelbart som jag får ett koppel i handen slutar min hjärna att arbeta*. Jag blir för bekväm för att istället vara skärpt och jobba med röst och kroppspråk samt roliga belöningar. All kommunikation går genom kopplet. Jag är fullkomligt medveten om detta, och försöker - när jag orkar/har tid - att skärpa till mig, att använda min röst och mitt kroppspråk istället.

Kopplet kan också vara ett passivt hjälpmedel som hindrar hunden att bara "rusa åstad" med sin ägare i släptåg. Vid koppelpromenad, så låter jag ofta mina hundar att nosa klart vid intressanta dofter. *Men* när de vill fortsätta att gå, så står jag tyst och lugnt kvar - för jag har inte "nosat" klart (inte bokstavligt talat, utan jag bestämmer att vi - min flock - ska stå kvar på denna fläck. Bara för att man är utomhus *behöver* man inte röra på sig jämt och ständigt).

Kopplet blir sträckt när de nonchalant traskar på, men de kommer inte längre än kopplet räcker - inte förrän de vänder sig om, tar kontakt med mig och vädjar/ber: "*Hörru matte, vi har upptäckt en till rolig doft - där borta! Kom så går vi!*", så får de fortsätta promenaden. De lär sig ganska snart att jag, matte faktiskt finns där - i andra änden utav kopplet - och det är jag som till syvende och sist som bestämmer takt, vad vi ska nosa på, och när, samt vad som är slutmålet på vår gemensamma upptäcktsfärd.

Vid viss träning - mest konst- och trixinläring, men även vardagsuppfostran - kan jag använda klicker. Speciellt när man behöver kunna berömma *exakt* på tiondels sekunder, eller när man behöver ge hunden ett distinkt och av hunden verkligen uppskattat beröm - utan att behöva stressa upp den.

** Intressant är att notera att vi primater har mycket lätt för att använda redskap samt att vi har en instinkt att vifta och röja med armarna när vi blir upprörda. Jag är med andra ord bara en vanlig (dum?) människa.*

Hur belönar jag?

Vid all träning (uppfostran som moment/konst och trix) använder jag mycket godis - av den enkla anledningen att mina hundar tycker mat/godis är roligast och ger därmed den största motivationen att träna. Visst uppskattar de även beröm, lek, kamp och klappar och mys, men mat ger de ivrigaste svansviftningarna. Jag försöker dock att variera mig, så jag inte blir en stereotyp enahanda godismaskin plus att jag inte ska bli totalt beroende av godiset (utan kan träna fast godbitarna tagit slut).

Min hunduppfostringsideologi?

Jag försöker lugnt och bestämt samt så tydligt som möjligt vägleda hunden dit jag vill ha den, med hjälp av mitt kroppspråk och av utnyttjande av hundens naturliga vilja att få vinning (mat, godis,

lek, glad och trevlig matte etc) vid rätt beteende. Om hunden gör fel, så tar jag bort "vinsten" (mat, godis, lek, glad och trevlig matte etc).

Frågan jag oftast ställer mig vid all sorts hunduppföstran/träning är "*Varför?*". Varför hunden gör som den gör? Vad vill hunden? (ex: nosa på luktfläck, komma först fram till löptik, utträtta sina naturbehov, få utlopp av överskottsenergi?) Varför förstår den inte vad jag vill? Hur kan jag visa/vägleda den bättre? Känner den någon form av smärta, oro, rädsla, frustration? Sedan efter jag förhoppningsvist har listat ut detta "*Varför?*", så anpassar jag givetvis träningen efter detta.

När jag är (relativt) säker på att hunden har förstått vad jag vill, så testar och utmanar jag den; Jag ger den färre hjälper (min röst och kroppspråk som ger mitt vägledande till det önskvärda beteendet). Om hunden "fuskar", så går jag tillbaka steg i träningen - utan att behöva känna tappad prestige - hunden och jag behövde tydligen mer träning tillsammans.

Exempel:

Vid ytterdörren.

Jag har absolut inte någon regel att jag *alltid* har företräde vid dörrpassage. Ofta tycker jag det är mer praktiskt att jycken går före. Men vid vissa dörrar vill jag av säkerhetsskäl gå ut före hunden. Därför testar jag lite då och då att min hund kan kommandot "Stanna!" just vid olika dörröppningar. Hunden ska alltså kunna stanna upp (på mitt kommando) och invänta vidare instruktioner oavsett *var* vi är; vid dörröppningar, vid milsvida vidder.

Observera att ovannämnda exempel är ofta fortfarande bara önsketänkande från min sida. Jag har alltså inte med alla mina hundar kommit till träningens slutmål. Detta på grund av för lite träningstid, som i sin tur beror på min stora lathet. (Tur att det finns koppel! *suck*) ;)

Alla (vardags- som tävling/konster och trix-) moment behöver *ständig återkommande* koll att de verkligen fortfarande fungerar tillfredsställande.

VARFÖR DET OFTA GÅR ÅT SKOGEN!

Det som tyvärr gör att jag ofta inte kommer så långt som jag skulle önska med mitt hunduppföstran/träning är att jag alltför ofta är inkonsekvent och att jag slutar att träna med belöning för tidigt - innan det önskvärda beteendet är ordentligt befäst.

Min inkonsekvens vid vardagsuppföstran uppstår oftast när jag har tidsbrist/känner mig stressad, känner smärta eller är uttröttad och tömd på energi. Hundarna måste ju få sina promenader trots att mattes fysiska eller mentala utgångsläge är under all kritik.

Den praktiska vardagen är nog för de flesta inte alltid av godo för hundträning; man försover sig, och har därmed bråttom till jobbet, man är tvungen att till exempel ha både matkassar och/eller barnvagn etc med sig på hundpromenaden. Jag menar, all närvaro med hundarna är träning, och det är inte alltid som man kan eller orkar vara alert och smidig för att på rätt sätt vägleda sin hund.

Själv upplever jag det mer energikrävande att vara glad och positiv än att vara hård och ständigt - samt tråkigt - korrigerande. *Allra helst om man egentligen är sur, grinig och redan från början trött och utmattad.* Vid sådana tillfällen ska man förstås inte träna hund, men som sagt den praktiska vardagen är där - även de dagar man inte är på humör - och all närvaro med hunden *är* träning.

Ett försök att alltid vara konsekvent (oavsett praktisk vardag samt sinnesstämning) är att ha ett speciellt koppel/halsband/sele vid de promenader då hunden i princip får uppföra sig "hur sjutton som helst". Kopplet (etc) ger då - förhoppningsvist - en signal till hunden att det är okej att "glömma" allt tokigt (läs: inkonsekvens) som matte/husse just nu har för sig.

Ett annat försök till att kringgå detta "inkonsekvens-var dagsfenomen" är att helt enkelt låta bli att använda kommandon - som man vet på förhand att man inte kommer följa upp - på promenad/umgänge med sin hund när man är trött och orkeslös.

Med andra ord, så kan ni (alltför?) ofta se mina hundar ouppfostrat dra i kopplen, och jag låter de göra det - för jag har inte kommenderat dem (eller lärt dem) något annat.

LEDARSKAP..

... är ett ord som vi hundägare stöter på i tid och otid. Nu tycker jag att man ska inte haka upp sig på enstaka ords eventuella betydelse, men visst finns det stor risk för missförstånd (och många onödigt vresiga diskussioner) när man inte ens är överens över ordets tolkning. Samma sak gäller orden alfahane/tik, korrigerig, bestraffning, mjuk respektive hård träningsmetod osv... Man kan även ha olika uppfattningar om följande fråga: Vad *är* en belöning?

Personligen tycker jag att en av det viktigaste i en hundägars träning med sin flock/familjemedlem, är att vare sig ägaren eller hunden känner sig vilsen, rädd eller nedtryckt.

Att som hundägare få sig tillsagd att man har "dåligt ledarskap" främjar inte till att hundträningen fortskrider till det bättre. Detta uttryck är för diffust och "flummigt". Det talar inte *exakt* om vad hundägaren bör göra, utan risken att denne istället tappar all gnista av självförtroende är stor, och därmed går hundträningen *ännu* sämre.

Även om jag vill basera min uppfostran av hunden med positiv förstärkning (om du gör som jag vill, vinner du detta...), är jag inte rädd för att visa mitt misstycke. Jag *kan* bli ordentligt arg - och visa det! (Dock aldrig vid tävlingsmoment- eller vid konst- och trixträning.) Men jag är mycket noga med att hunden och jag - så fort som möjligt - blir goda vänner igen!

Jag respekterar alltid min hunds försök till kommunikation med mig, genom till exempel sina lugnande signaler, exempelvis slickar (både på mig och runt sin egen mun), gäspningar, flackande blick och undergivelses signaler såsom bakåtstrukna öron och låg kroppshållning.

Samtidigt så får jag inte överdriva mitt misstycke genom att tappa fattningen. Om jag känner en sådan stor frustration så att jag inte riktigt kan hantera den, så försöker jag komma ifrån mina hundar och utan deras direkta närvaro ge hän åt mitt heta temperament och humör. Att skrika och gorma åt sin hund har ingenting med hundträning att göra, utan det finns istället risk för att träningsarbetet försvåras avsevärt. Nej, fel! Träningsarbetet kommer med stor sannolikhet försvåras. En rädd varelse (hund som människa) kan inte ordentligt ta emot information, samt att den specifika situationen kan ge framtida obehagskänslor för hunden. Som tur är är mina hundar mycket "förlåtande" över sin mattes misstag och heta humörsvängningar. Eller så har de förfärligt dåligt minne. ;)

Jag skulle aldrig kunna ha en signalkänsligare hundras - som i princip aldrig glömmet - såsom många vallhundar. Fast å andra sidan, så skulle jag då måhända inte "behöva" tappa fattningen, eftersom hunden då skulle vara mer lyhörd och lättlärd. Fast å andra sidan... igen! Så är de två hundraser jag har mycket lättlärd, bara lite tröga jämfört med till exempel många vallhundar, och innehar inte *lika* stor förighet som dem.

Aggressivitet *är* en naturlig känsla - både hos hund och människa - den är dock inte en önskvärd känsla som man eftersträvar. Hundar (flockmedlemmar) sinsemellan *kan* visa aggressivitet sinsemellan, men ofta bara några minuter efter (det korta) slagsmålet ligger de tryggt och sover tätt intill varandra. Även om man eftersträvar att ha så lite konflikter som möjligt i sin flock, så *kan* det dock - naturligt - uppstå, men lugn och harmoni ska strax lägga sig över flocken, som istället visar kärlek, omvårdnad och respekt mellan flockindividerna.

THE OTHER SIDE OF THE TELEVISION

Vad är det att vara elak?

"Jag blir mörkrädd! Sååå ELAK skulle jag då ALDRIG kunna vara mot min hund!"

"Alla dessa hundpsykologer med sina mjukismetoder förstör hundarna. Det är elakt mot hunden.

Att ni inte kan fatta!!"

Dessa två citat får beskriva vad man ofta kan läsa i diskussioner på olika hundforum på internet. Diskussioner som ofta handlar om mjuk v/s hård hunduppfostran/träning. Många är mycket kvicka på att döma och att förnedra samt att provocera.

Det är även lustigt (?) att så gott som alla som roar sig med att plita ned sina åsikter på dessa hundforum är "antingen eller". Man använder sig antingen enbart av positiv förstärkning eller enbart av korrigeringar och tillrättavisningar. Det är sällan att de (vi?) som använder sig av både och slänger sig in i diskussionen. Varför?

Eller är det så att i diskussionens hetta så glömmar man bort att nämna att man faktiskt även utövar - mer eller mindre - korrigeringar alternativt belöningar i bägge läger?

Fast det är kanske *ännu* mer elakt att både använda sig av korrigeringar och belöningar i hunduppfostringssyfte? Förvirrar detta hunden, och gör den otrygg? Hunden vet inte om man verkligen kan lita på sin husse/matte, som så snabbt växlar sinnesstämning?

Ytterligare en fundering: Vad läser de olika skribenterna egentligen in i orden "korrigering" och "belöning"? En korrigering kan ju för en person betyda att man lite lätt knappt kännbart petar till hunden i sidan eller på ryggen, för att få dennes uppmärksamhet, eller att man bara lite tyst harklar sig. En annan kanske tycker att ordet korrigering betyder en mycket hård tillrättavisning så att hunden ruskas om våldsamt eller att hunden hårdhänt trycks och tvingas ned i backen.

En korrigering kan även vara att hunden fråntas möjligheten att få leka etc (hindras med hjälp av koppel/hundbur), och tvärtom; en belöning kan vara att *få* möjligheten till lek etc (släppas fri från koppel/hundbur).

Man kan även ofta se olika tolkningar av ordet "bestraffning". Vissa anser att en bestraffning är något man gör *en stund efter* att hunden gjort något oönskat, till skillnad mot andra som använder ordet i innebörden "tillrättavisning" - alltså *exakt* när hunden gör det oönskade. Jag tycker mig se en trend att människor med etologisk utbildning hellre använder ordet "bestraffning" än "tillrättavisning" (eller "korrigering"). Men.. jag kan ha fel. Min teori är att de nog är influerade av fackuttrycken: "positiv förstärkning", "positiv bestraffning", "negativ förstärkning" och slutligen "negativ bestraffning" (Här har orden "positiv" och "negativ" innebörden något man *tillsätter* alternativt något som man *tar bort*.) Man kan tänka sig att dessa fackuttryck liksom sitter i ryggmärgen på dem. Men för den vanliga "Svensson-hundägaren" eller för den precis nyblivna dito, så känns nog dessa fackuttryck ganska främmande och tillkrångliga.

Därför bör man - för att förhindra missförstånd - alltid skriva *exakt* vad man egentligen menar, och använda ord som de flesta begriper. Men... det är lättare sagt än gjort. Jag vet!

En annan aspekt i varför olika människor "faller" för olika instruktörer är nog det som vi kallar för personkemin.

Nu är jag troligtvis ute på hal is, men *kan det måhända vara så att...*

Nalle-björnen som person utstrålar en stor trygghet och även en stor ödmjukhet samt har ett fördelaktigt utseende. Detta kan göra att många gillar, och till och med nästan avgudar honom. Jag måste säga att han är mycket duktig på att "ta" folk. Även om man kan misstänka att när kamerorna är avslagna, så väller hans (troliga) irritation över kritikerna upp. Karl'n måste i alla fall vara

mänsklig! ;)

Pandan utstrålar även han en sorts trygghet, men den är blandad med lite busigt... "pojkvaskerhet". Även han har ett fördelaktiga utseende, som jag tror att många faller för. Det som däremot kan reta många är hans lite självgodas sätt.

Vid flera tillfällen kan man läsa på hans blogg att han anser att flera av hans kritiker stjäla hans idéer. Till detta ställer jag mig mycket frågande. Jag menar, det finns *många* människor på detta jordklot. Med andra ord så kan samma idé poppa upp lite varstans. Till exempel, det finns ju en anledning till varför man har bråttom med att söka patent på sin nya uppfinning, inte enbart för att det finns en risk att någon *stjäl* idén, utan att man måste vara först hos patentverket för att få betalt för idén. Ett exempel om vem som egentligen är telefonens uppfinnare är mycket talande (!). Texten har jag för övrigt stulit från Wikipedia ;).

Antonio Meucci, född 13 april 1808, död 18 oktober 1889, italiensk-amerikansk uppfinnare.

Meucci uppfann telefonen omkring 1849, som förband sovrummet med hans kontor. Detta var en följd av att hans fru inte kunde röra sig, då hon led av svåra reumatiska smärtor. Den demonstrerades 1860 för en italienskspråkig tidning i New York. Han ansökte om patent för sin teletrofono den 28 december 1871, men i brist på pengar förmådde han inte betala för ansökan. Vid den tidpunkten försörjde han sig och familjen med socialbidrag och hans fru lär ha sålt hans apparater för att få in pengar.

Alexander Graham Bell (född 3 mars 1847 i Edinburgh, Skottland, död 2 augusti 1922, Nova Scotia, skotsk-kanadensisk uppfinnare och dövläroare), patenterade telefonen år 1876 och fick i många år äran för uppfinningen. Meucci försökte hävda sin rätt fram till sin död 1896, då de juridiska processerna avstannade helt. Patentet upphörde i januari 1893. Drygt 100 år senare, den 15 juni 2002, erkände amerikanska representanthuset (amerikanska kongressens resolution 269) Meucci som uppfinnare av telefonen.

Charles Bourseul, född 28 april 1829 och död 23 november 1912, fransk uppfinnare.

Bourseul var telegrafinspektör i Auch. 1854 framlade han förslag till elektrisk talöverföring i telegraflinjen, enligt samma princip som blev grundläggande för den 22 år senare av Alexander Graham Bell uppfunna telefonen. Bourseuls projekt blev på sin tid avfärdat som en fantastisk tanke, men i Frankrike kom han att betraktas som telefonens verkliga uppfinnare, och i vissa facktidsskrifter erkänts som sådan.

Man kan i och för sig förstå dåtidens problem med kommunikationen länder och världsdelar emellan, eftersom det just var kommunikation uppfinningen (och idén) handlade om. ;)

Tillbaka till hunderiet....

Att inbilla sig att man är helt ensam om att få en tanke, en idé eller en insikt, och därmed ha ensamrätt på den, anser jag verkligen är att upphöja sig själv till skyarna. Och *det* kan reta många.

Borde man inte istället vara glad över att fler tycker och tänker som man själv gör, och kunna respektera att man även - samtidigt - kan ha olika åsikter om annat som rör ämnet, som i till exempel hur man på bästa sätt tränar och uppfostrar sin hund.

Pisk-kvinnan utstrålar nog inte riktigt lika stor trygghet som de andra två hundtränarna. Men även hon har ett fördelaktigt utseende, och hon klär sig snyggt, men ibland något utmanande. Och då tänker jag på läder och pisk-trailern. Detta kan vara en nackdel för henne. Allra helst eftersom det tycks (jag har absolut inga vetenskapliga belegg för detta) vara fler kvinnor som roar sig med att uttrycka sina åsikter i bloggar och olika hundforum på internet samt besöka brukshundklubbar etc, och de flesta av dessa människor av kvinnokön attraheras av just trygga och stiliga mansfolk, som därmed kan känna en viss konkurrens av vackra och sexiga fruntimmer... ;)

Skrämmeltanten kan man nog inte beskriva som "ett vackert och sexigt fruntimmer", så i den bemärkelsen borde utseendet inte ligga henne i fatet, tvärtom kan hon säkert upplevas som en snäll, gemytlig och trygg farmor. Många faller nog för denna jordnära helylle-gemytlighet.

Med andra ord, så kanske det inte alltid är *vad* som sägs i TV-hundprogrammen som är det viktiga - utan *hur* det sägs.

Det kan finnas en anledning varför just dessa fyra personligheter har valts att få sprida sin lära över etern. TV-världens castingfolk har gjort sitt val.

Här i Sverige finns även en till figur som har vädrats i samma TV-soffa som Skrämmeltanten. Hm..? Vad ska jag kalla denne för, då? Skvallerkärningen, kanske? ;))

Om man ska jämföra Skrämmeltanten och Skvallerkärningen, så har båda dessa två hundtränare en gedigen utbildning bakom sig. Hm..? När det gäller Skrämmeltanten så undrar jag personligen om inte utbildningen är just *bakom* henne. Jag förundras över att hon så gott som *alltid* använder sig av samma stadiga ryck- och kastteknik med "inhyrda fällor", såsom det inte finns andra sätt att vägleda sin hund. Fast det händer - visserligen sällan - att Skrämmeltanten uppvisar en mer mjuk sida mot *hunden* (desto oftare mot hund-ägaren).

Skvallerkärningen däremot använder sig mest med metoder som förebygger *innan* hunden uppvisar sitt ej önskvärda beteende, ganska likt Piskkvinnan. Alltså precis tvärtom än Skrämmeltanten.

Noteras kan att Skvallerkärningen erbjöds Pandans TV-coachprogram, men hon tackade nej till detta. Jag minns även att hon skrev på sin blogg att då hon var kontinuerlig gäst i TV-soffan, så hände det ofta att när programtiden inte riktigt räckte till, så var det just hunderi-delen som fick ge vika åt annat. TV-världen är nog mer komplicerad än vad gemene man kan ana.

Själv har jag varit närvarande när SVT:s Rapport spelade in ett inslag i en butik. Bara den lilla detaljen som när en kund betalade sin vara gjordes fyra (!) omtagningar innan kameramannen var nöjd. Om det är så noga med filmandet av en sådan bagatellartad företeelse, så kan man ana att det antagligen är många omtagningar även i hundtränings-TV-programmen.

"DEN SVENSKA AVUNDSJUKAN"?

Om någon dryftar att våga kritisera eller ifrågasätta en hundtränare som syns på TV, så finns det alltid risk att man blir bryskt avfärdad samt avsnäst att den som kritiserar "bara är avundsjuk". Okej, det finns säkert en å annan som *är* avundsjuk, men jag tror ändå att de flesta som luftar sin kritiska åsikt, skulle göra likadant om det vore en helt okänd instruktör - på vilken brukshundklubb eller var sjutton som helst.

Med andra ord; Jag tror inte på att avundsjuka är något slags generalfel hos alla människor som vågar sig på att kritisera eller ifrågasätta, utan att man bara helt enkelt undrar *varför* och vill ha en förklaring hur instruktören motiverar sina metoder.

"RED-ZONE"

Många kritiker till Nalle-björnens träningsmetoder har bestörtats över hans sätt att hantera vissa svår-hanterade hundar. Bland annat hundar som Nalle-björnen har beskrivit som "red-zone"-hundar, dvs hundar som visar sådana svåra beteenden, så att ett avlivnings-hot hänger över dem. I hans "rehabiliterings"-försök har det då varit en våldsam kamp mellan honom och hunden, som ofta resulterat i att Nalle-björnen fått skador på kläder och mer eller mindre blödande sår. Under "rehabiliterings"-proceduren har TV-producenten senare lagt till häftig bakgrundsmusik (!).

Nalle-björnen har även flertalet gånger använt sig av el-halsband i försök att få hunden att förstå

vilket beteende som är det bättre och mer önskvärt, bland annat för att få en hund att förstå att man ska hålla sig på avstånd från skallerormar.

På dessa ovan nämnda hundforum så går diskussionerna hett till; "*Ändamålet helgar medlen!*", anser vissa, "*Om detta inte görs så skulle ju hunden ha avlivats eller dö av orm-bett!*" Andra blir däremot mycket bestörta över metoderna: "*Detta är ren djurplågeri! Detta har inget med hundträning att göra!*"

Jag tycker det är intressant hur jag själv uppfattar Nalle-björnens "rehabiliterings"-försök. Bland annat videoklippen med "anti-skallerorm-träningen", som jag har noggrant studerat flera gånger vid olika tillfällen. Vid det första tillfället blev jag mycket bestört, mycket beroende på min redan sedan tidigare aviga åsikt över el-halsband. Jag verkligen led när jag tvingade mig själv att se när hunden fick el-stötter.

När jag dagen efter såg samma klipp, så blev jag inte lika bestört, utan tyckte att "*det ser ju inte sååå farligt ut!*". Istället ifrågasatte jag starkt Nalle-björnens träningsmetod, då han först lockar (med sitt kroppspråk) fram hunden till ormen, för att sedan - när hunden lyder, och gör som han säger (visar) - ge den en obehaglig elchock. Finns det inte då risk att hunden kommer att sluta att lita på sin husse?

Vid nästa tillfälle (cirka en månad senare) som jag såg samma videoklipp blev jag lika illa berörd som vid första gången - och lika stort ifrågasättande om sättet att lura hunden att gå fram till ormen.

Jag blev förvånad över min egen reaktion, och man kan nu fråga sig *varför* jag kände så olika när jag ju studerade *samma* videoklipp vid de tre olika tillfällena? Berodde mina olika känslor på vilken sinnesstämning jag var i redan *innan* jag tittade på dem?

Hade jag vid det andra tillfället blivit avtrubbad och vant mig att se hur hunden reagerade när den fick elstötarna, men en månad senare så var jag "nollställd" igen?

Med detta i åtanke kan man fundera på orsaken till att olika människor kan uppfatta samma sak. Man kan ofta läsa i dessa diskussions-forum:

"... jag har sett ALLA Nalle-björnens program - och jag har ALDRIG sett att han plågar hundarna! Han rehabiliterar obalanserade hundar på ett sätt som hundarna förstår!"

Deras förklaring till Nalle-björnens bit- och rivskador är för att hunden är en "red-zone"-individ och att det finns inget annat sätt att rädda hunden från avlivning.

Deras nästintill avgudande av Nalle-björnen - utan den minsta antydning till att ifrågasätta - känns ofta ganska obehaglig.

Många människor "vid den andra ring-hörnan" uttrycker ofta sin totala avsky med svordomar och/eller hotar med förbud, och de är mycket snabba att döma och att förkasta.

Det finns dock en och annan (sansad?) skribent som kan se *både* positiva och negativa vinklingar i de olika TV-hundträningsprogrammen.

JAG BEKÄNNER

Apropå att vara elak, så borde jag kanske vara så pass ärlig och erkänna att jag har vid verkligen enstaka tillfällen givit min hund det värsta straffet en hund kan få: Utvisning från flocken.

Detta har då hänt i skogen när min olydiga byracka totalt ignorerat mitt "Nej!" och istället valt att jaga vilt - vilket är *mäktat förbjudet!* När hunden då strax kommit tillbaka har jag frusit ut den. Observera att jag vid dessa tillfällen inte har kallat in rymmarhunden - för då kan jag ju inte

bestraffa eller tillrättavisa den för att den har kommit tillbaka! (Jag har då varit över hundra procent säker på att min hund inte kan på något sätt skada viltet.)

"Om du jagar vilt har du inget med oss att göra!", har jag strängt förvisat hunden.

Jag är dock ytterst tveksam över om hunden verkligen förstår *varför* jag är så himla sur och gramse. Jag brukar dock mycket snart ta bort förvisnings-straffet till att jycken får vara med oss - men den ska gå sist i flocken. (Jag motar - utan häftiga rörelser av något de slag - då med mitt kroppspråk fysiskt bort den till "sist i ledet".)

Men som sagt, jag är ytterst tveksam över att hunden verkligen *förstår varför* matte plötsligt motar undan den. Jag vill härmed även förtydliga att detta är något som jag gör mycket sällan. Det har kanske hänt högst fem gånger med olika hundar på tjugo år.

VILKEN TRÄNINGSMETOD FÖREDRAR JAG?

Ja, jag valde att använda ordet "föredrar" i ovanstående rubrik, eftersom jag inte alltid gör som jag själv tycker att jag egentligen *borde* göra, speciellt vid tillfällena då jag är jäktad, trött eller helt uttömd på energi. Och då för hund-stackarn "lida" för mina tillkortakommanden. Ja, sååå elak *är* jag.

Som ni antagligen redan förstår så föredrar jag att förekomma hunden, och visa den på rätt väg *innan* det blir tokigt. Men jag är *absolut inte* rädd för att - mer eller mindre lätt/hårt - tillrättavisa hunden om det nu blev fel. Observera att även att säga ett lätt förebrående "*Oj! Nu blev det fel!*" är en form av tillrättavisning. Jag är mycket noga med att hunden och jag - så snart som möjligt - blir såta vänner igen. (Oj, vad jag tjarar om detta, men jag tänkte att ni har lite dåligt minne. Hehe!) ;)

För många år sedan tog jag en privatlektion hos en professionell hundtränare. Mitt lilla problem var att Pitbull-pudeln inte löd mitt nej-kommando. Vi testade då "slänga-skramlande-nyckelknippa-intill-hunden"-metoden för att förstärka mitt nej-kommando.

Jag måste säga att det lyckades. Pitbull-pudeln var efter några enstaka skrammel-kast mycket mer uppmärksam mot mig och mina nej-kommandon (utan skrammel-kast). Han liksom upptäckte att jag, hans matte, fanns där vid hans sida.

Något år senare, när Lill-pricken var en riktig slyngel, så mindes jag den framgångsrika "slänga-nyckelknippa"-metoden. Stursk som jag var så testade jag detta vid ett tillfälle med min sååå olydiga unghund.

Jag har aldrig tidigare (eller efter) hört och sett en hund gråta. Ja, gråta. Jag har inget annat passande ord som kan beskriva Lill-prickens olyckliga beteende. Genast förstod jag att jag *absolut aldrig någonsin* får upprepa detta hemska mot min älskade Lill-prick. Jag skulle absolut inte innan (eller efter) denna händelse beskriva Lill-pricken som en vek och mycket osäker hund.

Något som jag nu alltid undrar över är om denne proffs-instruktör skulle göra samma misstag som jag? Denne har ju längre utbildning och mer erfarenhet än vad jag har, och därmed (borde?) ha insikten att man absolut inte slänger skramlande ting (i alla fall inte som en tillrättavisning) runt Lill-pricken. Man kan ju hoppas!

Jag hade ju använt min egen nyckelknippa som jag förstås alltid använder varje dag (till att låsa upp lås, alltså. ;)). Efter min "slänga-nyckelknippa"-incident, så visade Lill-pricken först obehag till nyckelskrammel-ljudet, speciellt då jag ibland råkade tappa knippan. Men ganska snart så tynade hans obehagskänslor ut - han bryr sig inte ett dugg om min stora nyckelknippa längre. Dumma, glömska spaniels är bra att ha ibland. ;)

Denna ovanstående berättelse - bekännelse? - är ett typexempel hur fel det kan bli när man bara "apar efter" det man har sett andra göra - till exempel på alla dessa hundträningsprogram på TV. Nu hade/har jag ganska stor erfarenhet av hundspråk, så jag insåg *omeddelbart* mitt misstag, att jag inte kunde fortsätta med detta mot Lill-pricken. Men alla har ju inte samma kunskap - ännu.

Jag misstänker att bara för att en varnings-text dyker upp i några sekunder i TV-rutan så hindrar detta inte människor - som är mer eller mindre desperata i *sin* hundägarsituation - att utföra det som visas på TV-skärmen.

VARFÖR?

Är anledningen till att jag föredrar och tror mer på mjuka träning/uppfostringsmetoder för att jag inte riktigt behärskar de mer hårda träningsätten, där man koncentrerar sig på att korrigera oönskade beteenden? Att jag är oförmögen att få till det rätt? Är det därför mina hundar lyder mig bättre när jag verkligen *blir* arg - på riktigt?

Fast å andra sidan, så är effekten av mitt raseri-utbrott bara kortsiktigt. Mina hundar verkar mer bli osäkra och rädda för sin matte som plötsligt blivit "skogstokig".

Fast å andra sidan - igen - så ifrågasätter jag om det är mitt önsketänkande som vill att de mer mjuka och trevliga metoderna är "de rätta".

Fast å andra sidan - ytterligare igen - så är min egen erfarenhet av problemhund att när jag tappade tålamodet och våldsamt tryckte ned **Huliganen** (se nedan, Presentation) i backen, så var det då han för första gången bet mig för att desperat komma undan min vilja. När jag istället var förekommande och listig - utan att fysiskt utmana honom, så fick jag däremot lätt min vilja igenom. Exempel:

Huliganen och jag var ensamma hemma. Jag bestämde mig för att passa på att ha lite kvalitetstid tillsammans. Jag la godbitar i några gamla fotorulls-förpackningar, spred ut dem på golvet och satte mig ned bredvid för att se på medan Huliganen fick lite tankeverksamhet hur han skulle få fatt i de instängda godbitarna.

Efter att han har lyckats öppna några förpackningar, och käkat upp innehållet samt fortsatte med nästa, så började jag automatiskt att plocka undan de redan tömda. Då kom det genast ett dovt morr från Huliganen: "*Det är mina rullar!! Rör dom inte!!*", visade han tydligt.

Istället för att utmana honom, och att riskera en våldsam konflikt oss emellan, så valde jag att lugnt och avslappnat resa mig upp, kommendera honom att följa med mig in i köket (lydig som han var, så följde han mig gärna). Väl inne i köket fick han en godbit som belöning samt att jag kommenderade honom att sitta kvar - medan jag plockade undan mitt "misstag" inne i vardagsrummet. Jag gick därefter tillbaka till köket, gav Huliganen en av de nu utplockade godbitarna från paketen som belöning, sedan var det "hopp och lek" och allt var som vanligt igen. Jag gjorde *aldrig* om samma misstag igen att sätta igång aktiviteter där det fanns "skräp" kvar som kunde vaktas.

Anledningen till mitt - kanske feiga? - sätt var för att jag inte ville avslöja mitt handikapp i "grenen" slagsmål. Huliganen var vigare och hade snabbare reaktionsförmåga än jag. Däremot var jag listigare än honom.

Om man tänker efter så uppförde jag mig precis likadant som den ranghöge och äldre Hunden när han insåg att de yngre förmågorna var mycket snabbare och starkare än vad han själv var. Han utmanade dem aldrig, och han bibehöll också sin ranghöga position livet ut. (Se ovan, någonstans, ctrl F: avstod lekar)

Del 3.

Av: K. Eriksson, jan - nov -11

PRESENTATION

Men hallå! Oj, här höll jag på att göra en tabbe. En bra bit (ja, ganska långt upp faktiskt, i del 1) i texten här ovanför, så undrar jag vilken utbildning dessa TV-kändisar egentligen grundar sin hundtränings-filosofi på (Skvallerkärringens och Skrämmeltantens är dock kända). Jag påpekar att detta inte nämns alls i TV-programmen - och så håller jag på att göra samma "misstag"! Oj, oj, oj...

Okej, vem är då jag? Och framför allt: Vad är det som ligger till grund till *min* hundtränings-ideologi (eller heter det filosofi)?

Jag är en helt vanlig hundägare. Det vill säga: Jag har inte gått några riktigt djupa eller långa hundtränings-utbildningar. Grunden till mitt hunderi-tänkande är, förutom att jag är uppväxt med min systers hundar (collie, mellan-pudeln och irländsk setter), min 20-åriga erfarenhet av att vara hundägare (dock enbart han-hundar). Mina kunskaper och erfarenheter är med andra ord något begränsade - tyvärr.

Under mitt "hunderi-liv" har jag också fått erfarenheten av hur det är att vara en så kallad problemhundsägare. Min andra - och mycket efterlängtade - hund fick så sorgligt och tråkigt nog lov att avlivas vid lite drygt ett års ålder på grund av aggressivitet. Jag vet hur det känns när alla (så gott som) i ens närhet tycker att ens vackra och älskade hund är en best, ett odjur som borde skjutas på fläcken.

Jag kämpade i ett halvt år för hans liv, att försöka hitta orsaken till hans aggressiva utfall. Veterinär, chiropraktor, hundtränare och -psykologer (eller vad de nu vill kalla sig för) etc kontaktades. Men en dag gick det inte längre. En sen kväll hoppade han upp och högg mig i ansiktet.

Jag hade en rackarns tur (efter fem timmars väntan på akuten och tolv stygn senare var jag åter "fit for fight"), men Huliganen, som vi lite skämtsamt kallade min värsting till hund för, han typ begick självmord med denna attack på sin matte. Att behöva avliva en så ung hund är *ännu värre* än när man tar bort sin gamla trotjänare till vän.

Allt blev så fel! Den splittrade känslan efteråt är inte heller så trevlig; Känslan av lättnad över att helvetet nu är över blandad med den tunga känslan av sorg och vemod samt den ständigt gnagande frågan om man gjorde rätt.

Även om jag efter värstinghunden Huliganens död lovade mig själv: "*Aldrig mer en aggressiv hund!*", så ångrar jag ingenting. Han lärde mig så mycket. Jag tycker att alla hundägare - för att lära sig förståelse - någon gång borde få denna problemhundserfarenhet.

Att se sin trevliga, söta och högt älskade lilla valp växa upp till en hund som utomstående anser borde förintas. För de ser aldrig när ens hund är så där underbar och go, när den mår bra - hemma i lugn och ro. Historien om Buster (Huliganen), och hur det är att vara problemhundsägare finns på min hemsida: www.storolillnos.dinstudio.se. Läs den, snälla! Och försök att förstå.

** Haha! Det löftet har jag dock inte precis hållit. Jag menar, det finns ju en anledning varför den renrasiga mellanpudeln Pitbull-pudeln fick sitt öknamn - och detta till och med i sin ringa*

*valpårder. Och så har vi ju Bred-Nos... Fast dessa två stridstuppar har jag dock bemästrat!
Måhända mycket beroende på mina erfarenheter med, och runt omkring, min älskade vän Buster.*

Precis som de flesta (ja, man kan väl ändå hoppas), så har jag läst åtskilliga hundböcker. I min bokhylla står förutom de kanske obligatoriska Anders Hallgren-böckerna även böcker skrivna av bland annat Memea Mohlin och Eva Bodfäldt.

De två böcker som dock ligger mig närmast om hjärtat är dels Patricia McConnell - "The other side of the leach" (Svensk titel: "Hund och människa". Varför direktöversatte de inte den geniala originaltiteln?. Det är ju "den andra änden av kopplet" det hela hunderiet - bokstavligt och bildligt - handlar om). Denna bok gav mig trots redan många år av hundägarerfarenhet flera aha-upplevelser.

Den andra boken är Lena Thorslunds - "Engelsk Springer Spaniel". Denna bok är i och för sig framför allt menad som en rasbok, men den beskriver hundägarlevernet så jordnära, hur saker och ting fungerar i den praktiska vardagen, allt från valpträning, trim- och omvårdnad till jakt samt den där hemska, hemska, nästan ofattbart hemska sista dagen... Alla dessa fina bilder på engelsk springer spaniel gör ju inte heller boken så mycket sämre...:)

Jag har förstås även gått på många föreläsningar och föredrag om allt från vanlig vardagslydnad och problemhundar till mer specialämnen såsom till exempel klickerträning, uppletande, tävlingspsykologi, MH och varg/hundseminarium. Eftersom det känns lite småfånigt att rabbla upp en massa namn, så nämner jag dem här endast som gräddan av Sveriges riksända hundtränare och etologer.

INSTRUKTÖR, OLIKA METODER och QUICK-FIX?!

Jag är Agility (A1)- och Allmänlydnadsinstruktör. Jag har haft absolut mycket fler agilitykurser än lydnadskurser (alla i Brukshundklubbens regi).

Det är faktiskt tack vare agilityn som jag verkligen fastnade i "hundträningsträsket". Hade det inte varit för agilityn så hade jag antagligen blivit en vanlig "Hundägar-Svensson", som går den där första (obligatoriska?) valpkursen, för att sedan i princip sluta träna hund, och får därmed en hund som lyder - när den själv känner för det. I och för sig var jag nog till och med värre än en vanlig "Hundägar- Svensson", eftersom jag aldrig ens gick denna - obligatoriska(?) - valpkurs! I begynnelsen av mitt hundträningstänkande ansåg jag att "*Lydnad är ett nödvändigt ont för att kunna hålla på med agility!*".

När det gäller kurseriandet så har jag en stor övertygelse om att kurser är till för kursdeltagarna - inte för instruktören eller hans/hennes träningsprinciper. Jag anser att en riktigt bra instruktör har kännedom om olika träningsmetoder, och kan därmed även lära ut dessa även om de inte riktigt sammanfaller med sin egen träningsideologi.

Fast givetvis finns det gränser till ens flexibilitet, och att man som instruktör kan försöka - med respekt och ödmjukhet - argumentera tillsammans med sin kursdeltagare om vilken metod som är lämpligast - för hundägaren - och för hunden.

En följd av min övertygelse envisas jag till exempel på agilitykurser att lära ut åtminstone två olika slalomlärnings-metoder: Fart först/precision sen och precision först/fart sen. Kursdeltagarna får själva välja metod. Detta för att inlärningsmetoderna ska förhoppningsvis passa kursdeltagaren och hans/hennes träningsmöjligheter; Vilken tid och energi de har att lägga ned på sin hundträning.

Hundarna själva tycker att all träning är kul - oavsett metod (oftast i alla fall). Hunden vet ju heller inte vilket slutmål träningen förväntas nå - hunden är bara glad att den får uppmärksamhet

samt lite glatt beröm med godis och/eller lek.

Jag är alltid mycket noga med att försöka så objektivt som möjligt presentera de bägge slalom-inlärningsmetodernas för- och nackdelar, samt att inte avslöja vilken metod jag själv använder när jag lär mina egna hundar. (Självklart svarar jag om någon skulle fråga.)

Det märkliga (eller är det så himla märkligt?) är att de flesta kursdeltagarna väljer den metod som inte kräver så gott som daglig träning (det vill säga om man vill känna att träningen går framåt, och det vill nog de flesta) och som ej kräver extra material som ska flyttas och fixas med vartefter träningen fortskrider.

Med andra ord: De flesta kursdeltagarna är vanliga "Hundägar-Svenssons" som tycker det är kul att leka och träna tillsammans med sin hund, men som varken har så mycket tid eller energi att lägga på hundträning - som de kanske skulle önska. De flesta har inte heller siktet på att få sin hund till Agilitychampion eller ens att tävla överhuvudtaget med sin hund.

Det kan förstås ytterligare finnas en anledning till att de flesta väljer samma metod; Att när två, tre stycken av kursdeltagarna har bestämt sig, så hänger de andra bara på - mest på grund av "grupptricket".

Jag brukar alltid fråga varje kursdeltagare vilka argument de har för sitt val, och de flesta svarar att det beror på tidsbrist och att den "enkla metoden" är just... enklast.

Med andra ord: De vill ha "Quick-fix"! Just det, ja!! Hm..? Intressant! Detta tåls att fundera på.

Fast det är dock skillnad på att "quick-fixa" ett gammalt invariant beteende och att lära in något helt nytt på ett "quick-fixit" sätt.

Dock händer det ibland att någon kursdeltagare säger att den "krångligare" metoden antagligen är den bästa, men... Det är ju inte alltid som den praktiska vardagen är som man själv önskar. Tidsbrist är ju ett återkommande problem i mångt och mycket.

Än så länge har jag inte haft så många lydnadskurser, eftersom för mig går alltid agility-kurserna före. Man hinner tyvärr inte med allt, en vecka består enbart av sju dagar á 24 timmar. Jag är även en mycket lat och bekväm människa, som absolut inte vill tumma på min egen hundträning (läs: hela flocken somnar tätt ihop i varma sköna soffan istället för intensiv hårdträning. ;)).

Några valpkurser har det blivit, fast märkligt nog är "slyngel-kurserna" min lydnadskursfavorit. Visst är valpar oemotståndligt söta, men det är något visst även med dessa hemska, bångstyriga och selektivt döva unghundar, som trevar fram på egna tassar i försök att hitta sig själva och "den stora lyckan" (som kan vara allt från en smaskig köttbulle till en sexig löptik), medans deras förtvivlade mattar/hussar försöker krampaktigt med vitnande knogar hålla emot i andra änden av det ständigt hårt sträckta koppellet.

Vissa hundägare riktigt "skriker" på hjälp, utan det minsta försök till att bibehålla sin värdighet, medan andra tror sig lyckas med att coolt dölja att det enda som håller unghunden kvar vid dess sida är just detta hårt sträckta korta koppel... Ja, ja.. "Been there, done that". ;)

Dessa "slyngel-kurser" har inriktning "Spel och lekar" som skiljer sig avsevärt från sedvanliga - nästan militäriskt - stelt marcherande fram och tillbaka över brukshundklubbens planer. Istället försöker man på ett lättsamt sätt bygga upp ett trevligt samarbete mellan hund och ägare genom lekar såsom "Tre i rad"* och hundsporter som rally-lydnad samt till exempel inomhus-leken "Tyst kontakts-bingo"*. För att detta kurs-koncept ska fungera krävs att hundägaren kan plocka fram spel- och leksinnet inom sig.

* "Tre i rad": Spelas som vanligt - att man ska få sina tre spelpjäser i en rad, lodrätt, vågrätt eller diagonalt. Hunden är en utav deltagarens spelpjäser.

"Tyst kontakts-bingo": När hunden har tre gånger spontant tittat upp på sin matte/husse - utan att man har prasslat med godispåse eller på annat sätt försökt få hundens uppmärksamhet, ropar man "Bingo!", och detta ekipage vinner denna spelomgång.

MIN EXPERIMENT-LUSTA

Jag har en vilja att "experimentera" lite i mina egna hundars träning. Märk dock att jag aldrig någonsin skulle roa mig med detta på kurser med andras hundar.

Som exempel kan jag nämna mitt vansinniga (!) experiment att lära Pitbull-pudeln (då cirka ett år) att forcera Gungan (agilityhinder) med operant inläring, med mig som enbart iakttagare (och godis-utläggare). I och med att Pitbull-pudeln är en tuff och extremt envis hund med många egna idéer (exempelvis hans två lyckade rymningsförsök från hans 20-årigt erfarna uppfödarens rymningsfria (hm?) valphage. "Vad ska man ha mamma och syskon till när man kan klättra ut för en upptäcksfärd?!", ansåg denne notoriske rymmarhund)*, så tyckte jag att jag ville testa.

Jag la godis på gungbrädan gradvis högre och högre upp, så pass att han måste ha alla fyra tassar på brädan för att nå godiset. När godiset blev placerat efter mittpunkten på brädan började den ju vippa över med fart och duns när hunden går fram för att ta det. Jag dämpade alltså inte brädans rörelse, som man annars ALLTID SKA GÖRA!

Pitbull-pudeln kom enbart åt godiset *om* han fortfarande stod kvar och balanserade på brädan och *trotsade* gungbrädans rörelse och duns ljud. Pitbull-pudeln lärde sig att forcera gungbrädan mycket snabbt. (Nja, själva forcerandet av brädan gick inte så snabbt. Inte ens i tävlingshänseende är detta någon bra inlärningsmetod.)

Intressant var dock upptäckten att när vi testade grannklubbens gungbräda, så reagerade han starkt mot denna gungas avvikande duns ljud! Men snart var även denna vippbräda tämjd av Pitbull-pudeln.

Obs! Jag rekommenderar INTE denna vansinniga metod!! Jag tvekade länge om jag verkligen skulle offentliggöra detta experiment med min egen hund, eftersom jag härmed gör nästan samma misstag som ovan nämnts, ni vet: "Don't try this at home!"

* Vid cirka fyra års ålder slutade dock Pitbull-pudeln sitt liv som notorisk rymmarhund - han kom "plötsligt" på att matte faktiskt var en ganska trevlig prick som mycket väl kan vara bra att ha i närheten.

Ett annat exempel på min experiment-lusta - som ni gärna får ta efter - är övningarna med mina hundar där jag inte säger några muntliga kommandon, utan jag försöker förmedla vad jag vill att de ska göra enbart med mitt kroppspråk.

Till exempel att få hunden att sitta, ligga, stanna kvar och komma till mig. (Detta började jag med för många år sedan, utan att ha hört någon annan har utövat det, vilket jag numera vet om att det gör. ;))

Det går förvånansvärt bra, vilket det i och för sig inte är så konstigt eftersom hundarnas förstaspråk är just kroppspråket.

Jag vidareutvecklade träningen med att göra övningarna i grupp - det vill säga: jag måste vara så pass tydlig, så att hundarna förstår vilken hund som ska sitta, ligga, stanna kvar eller komma till

matte. Detta är en utmaning - både för mig och hundarna. Förutom att vara extremt tydlig gäller det verkligen här att inte hålla på för länge. Detta är mycket tröttsamt (kräver tankearbete) för oss alla. (Denna sistnämnda träning gör jag dock oftast med muntliga kommandon, och då lägger jag numera även till konst och trix såsom snurra, cirkel, backa, rulla etc.)

Det roligaste med denna tysta lek är att hundarna blir sååå uppmärksamma: "Vad menar hon egentligen?!". blåstirrar de på mig

Det mycket praktiska med denna träning är när ens hund på ålders höst blir döv (vilket är ofta förekommande) så kan man fortfarande - näst intill obehindrat - kommunicera med sin älskade hund. Ja, det vill säga, så länge man har ögonkontakt med varandra.

Apropå döv hund och min experiment-lusta, så testade jag om det gick att lära min gamla och döva Stor-pricken (då 12 år) nya konst. Mitt mål var att få honom att på mitt kommando (jag håller upp en knuten näve i luften) ruska "nekande" på huvudet.

Mitt "låtsas-kommando" (han hör ju inte vad jag säger, men det vet ju inte "publiken" om) var: "Du som är en gammal agilityhund, om domaren gör detta tecken får man ta nästa hinder då?" (Domartecknet en knuten näve betyder vägran, och i detta trix blev det det verkliga kommandot till Stor-pricken.) Det var absolut inga problem att lära denna gamla döva 12-åriga hund nya trix. Och han bara verkligen njöt av att få jobba!

Jag använde klicker - inte för att jag visste om han verkligen hörde den - utan för att jag ville vara säker på att jag rörde mig som vanligt - att jag inte omedvetet ändrade mitt kroppspråk, utan uppförde mig som jag brukar under konst- och trixinläring.

SLUTLIGEN: MIN SAMMANFATTNING OCH SLUTSATS

Nä, någon slutsats blir det nog inte. Ingen sammanfattning heller - jag tycks vara totalt oförmögen att fatta mig kort. Istället blir det nog bara fler frågor.

INLÄRNING v/s UPPFOSTRAN

Ofta kan man läsa att många anser att vid inläring av tävlingslydnadsmoment, agility eller cirkuskonst etc, så ska man aldrig använda sig av tillrättavisningar, utan att man enbart positivt förstärker (ger någon form av belöning) de beteenden man vill ha. Om/när hunden utför något fel, så nonchalerar man bara detta.

Motvikt till detta är då när man *uppfostar* hunden, då många anser att det är tillrättavisningar och korrigeringar som är det viktiga, det som gäller. Visst kan man ibland även då berömma och eventuellt ge belöning vid önskat beteende, fast vikten ligger just vid korrigeringarna.

Min fråga är: Förstår *hunden* skillnaden på uppfostrian och inläring av tävlingslydnad etc? Eller... spelar hundens förståelse måhända inte någon roll?

Exempel: Vet *hunden* att det är skillnad på att gå vid förarens sida på en lydnadsplan och att gå vid sidan av sin ägare på en gångväg? Att det senare kallas för uppfostrian och det förstnämnda är inläring av tävlingslydnad?

Visserligen används oftast två olika kommandon, men gör detta verkligen en sådan stor skillnad för hunden vid dessa ändå ganska lika situationer? Hundmöten (det är ofta flera ekipage som tränar samtidigt på appellplanen, man möts) och intressanta dofter finns ju vid bägge exemplen. Vet en hund vad det innebär med en tävling?

Anledningen till att man numera (oftast) använder sig av enbart positiv förstärkning (ger belöning vid rätt beteende) vid inläring av tävlingslydnad, agility etc är att man vill att hunden ska vara kvick och alert samt uppvisa en glad och positiv attityd. Detta ger ju tävlingsmässigt bättre resultat.

Faktum är ju också det att hunden inte lär sig det önskvärda beteendet genom att ständigt få reda på vad matte/husse *inte* vill att den ska göra.

Då med andra ord - om det finns ett motviktförhållande mellan (moment)inläring och uppfostran - så är man inte lika intresserad av hundens kvickhet och glada sinnesstämning när man uppfostrar hunden, eftersom man då (enligt många) enbart (eller mestadels) ska använda sig av korrigeringar vid oönskat beteende.

Min andra fråga är då: Varför? Varför tycker man inte att hundens kvickhet och glada attityd är önskvärd vid dessa *uppfostringstillfällen*?

Missförstå mig inte nu! Jag kan - utan tvekan - korrigera/tillrättavisa min hund om det blir fel till exempel vid misslyckade hundmöten (uppfostran). Jag blir förbannad - på riktigt. Men jag är mycket lyhörd. När min hund visar lugnande signaler, fjäsk och/eller underkastelse, så blir jag vanliga matte igen.

Visserligen kan det misslyckade hundmötet bero på mig, att jag inte var uppmärksam på vad som var på väg att hända. Jag är - fast jag är en hundägare - en vanligt simpel människa som - ibland (ofta?) - gör misstag.

Visserligen lär sig inte min hund vid detta exempel *vilket beteende* jag egentligen vill att hunden ska ha, men den märker - med råge - att det inte var sååå himla kul att försöka skrämma bort den främmande hunden. Fast troligtvis så blir nog mina hundar mest förvirrade: "Varför gatar hon på mig för? Det är ju den där hiskeligt fula främlingen som ska voffas på! Matte har blivit skogstokig - igen!"

Men vid nästa hundmöte - som jag hoppas ska komma strax efter - så skärper jag till mig, så jag får "revansch" och får tillfälle att visa hur jag vill att hundmöten ska gå till.

Man kan tycka att om man inte tränar sin hunds sociala färdigheter överhuvudtaget är en mildare grad av djurplågeri. Hunden mår - kanske - dåligt när den tvingas utsättas av det mänskliga samhällets "faror", den känner ingen trygghet, och måste därmed oavbrutet vara i försvarsläge och häva sin rätt till sin existens. Så i den aspekten så är nog all träning av godo - hård som mjuk. Eller? Om jag får svara själv; Det beror på om träningen går överstyr - åt något håll.

POSITIV FÖRSTÄRKNING v/s KORRIGERINGAR

Fördelen med den mer mjuka uppfostringsmetoden (med positiv förstärkning som grund) är ju att *om* ägaren misslyckas med träningen, till exempel att timingen är under all kritik, så lyckas man förvisso inte lära hunden det man hade önskat, men med all säkerhet får inte hunden några mentala (eller fysiska) "men" (känna oro, ångslan eller dylikt) av ägarens misstag, vilket ju *kan* hända vid de mer hårda metoderna.

Vid träningsmetoder där korrigeringar ligger som grund finns det en risk att man liksom glömmer bort att belöna/berömma hunden när den väl gör rätt, och att visa alternativ till hundens beteende. Exempel: Hunden tuggar på något förbjudet. Vi tillrättarvisar hunden så att den avbryter tuggandet,

men glömmer bort att visa *vad* den *får* tugga på.

Hunden känner tydligen ett behov att tugga på något. Att tugga och gnaga ligger i hundens natur, och det måste vi ta hänsyn till.

Ett till verkligt exempel:

Bred-Nos har (som de flesta hundar) instinkten att hoppa upp på folk för att hälsa. Automatiskt så knuffar man ned honom - mer eller mindre bryskt. Men... han vill ju fortfarande visa sin glädje. Därför hälsar jag bara på honom - om han sitter ned på sin söta rumpa. *Då* får han en stund med klappar och gosigt smek. Därför var det så viktigt att jag alltid iakttog honom, lite så där i lönndom, och genast gav honom uppmärksamhet med klappar och gos - när han sittandes på sin rumpa tiggde närhet.

Detta lärde han sig förvånansvärt snabbt. Det händer ofta nu för tiden att jag plötsligt upptäcker att han sitter helt still och tyst, snett bakom mig och glor bedjande upp mot mig - han känner behov av en liten kort smek- och gosstund. Om jag däremot *inte* upptäcker honom, så kommer det efter en stund ett litet försynt och vädjande pip: "*Matte! Gosa!*"

Om jag är så klantig så att jag fortfarande inte upptäcker honom, så får jag faktiskt skylla mig själv att han fysiskt buffar på mig. Detta buffande kan även faktiskt vara bra som väckarklocka, när man har försovit sig, det vill säga i hundögon; Missat frukost-tiden.

Men om jag inte har tid eller lust till hans inbjudan till gos- och smekstund, så kan jag förstås visa mitt misstycke med att lugnt och bestämt säga åt honom att gå och lägga sig, alternativt att tyst vända sidan till honom med en stel kroppshållning (precis som hundarna gör sinsemellan).

FÖRMÄNSKLIGA HUNDEN v/s FÖRHUNDLIGA MÄNNISKAN

Som sagt, för att förstå hur man ska uppföra sig mot sin hund, så brukar man försöka "härma" hur hundarna uppför sig sinsemellan. Men... samtidigt så är vi ju alla fullkomligt medvetna om att en hund är en hund, och inte en människa. Jag är övertygad om att en hund i sin tur är fullkomligt medveten om att en människa är en människa, och inte är en hund. Hur mycket vi än försöker, så kommer vi aldrig kunna "tala" hundspråk helt flytande. Så för att komma runt detta handikapp, så är vi istället listiga...

Vi människor är intelligentare än hunden - och detta faktum är ju ganska smart att utnyttja. Vi är smarta nog att dra nytta av att vi vet att det är naturligt för en hund att arbeta (eller att uppföra sig som vi vill) för mat (godis etc). Detta kan jämföras med att den största anledningen att en varg eller vildhund är aktiv ute i det vilda är att söka och "jobba" för brödfödan.

Många anser dock att när det gäller uppfostring av hunden, så är det fel att använda godis - för så gör ju inte hunden själv när den uppfostrar sina telningar. När det gäller den saken så "får" vi människor inte vara människor, utan vi måste "förhundliga" oss.

Jag ifrågasätter dock detta en smula eftersom jag är så övertygad om att hunden mycket väl vet om att vi inte är hundar, och om vi lyckas bättre med uppfostringsträningen med hjälp av mat/godis - varför inte utnyttja det hjälpmedlet? Varför detta "Nej, det ska inte vara nåt godis, bara för att!"?

Häromdagen så mötte jag en man som är en lycklig hundägare. Jag minns när han för cirka fem år sedan, som nybliven hundägare, berättade hur roligt det var att vara med hund. "*Inte visste jag att det var så här!*", utbrast han euforiskt.

När vi nu möttes så förklarade han att han redan nu var orolig för den där absolut sista dagen i hundens liv. "*Tänk istället på alla dessa otaliga glada och roliga dagarna ni har tillsammans än på*

den där enda sista dagen. Och förresten kommer väl han leva många år till!", svarade jag.

Mannen retirerade lite humoristiskt med att han skulle minnas alla dagarna när jycken var billig, när det bara var en massa tjatigt nejande. Sedan berättade han att han hade förut haft uppfostringsproblem med hunden, som hade flyttat hem till dem vid sju månaders ålder.

Men efter att han träffat en hundtränare som han hade blivit rekommenderad, så hade han förstått hur mycket fel han hade tidigare gjort med hunden. Nu kunde de ha hunden lös, och allt var lugnt och trevligt. Hundtränaren hade förklarat för mannen att det finns fem regler att följa. Jag blev nu lite nyfiken och undrade vilka dessa var:

1. All möblemang hemma äger husse/matte. Hunden får endast komma upp i soffa, säng etc när den får tillstånd.
2. Husse/matte äter *alltid* först, och när det vankas mat till hunden, så låtsas människorna att först äta av hundens mat.
3. De skaffade en bur, som en koja, som är hundens plats. Husse kan när han vill vara ifred från hunden, säga till den att gå och lägga sig, och hunden lyder gärna.
4. Kom inte mannen ihåg vad det var, men punkt nummer fem mindes han...
5. När husse/matte sitter i soffan, och hunden ligger intill på golvet och vilar huvudet mot människornas fötter, så får den inte göra det. "*Det är en snubbeltråd!*", påstod mannen med en sådan bestämdhet, "*Det är enbart för att hunden ska känna om du går ifrån, för att hålla reda på dig!*"

Jag protesterade nu lite lätt, tyckte att hunden antagligen bara vill vara med sin flock och känna husses närhet. Men mannen vidhöll bestämt och nästan upprört sin relativt nyfunna övertygelse. Han berättade att innan så förföljde hunden honom varje gång han gick in till köket, att hunden var nervös och otrygg. Men nu så ligger han kvar på sin plats.

Eftersom jag inte visste hur hunden uppförde sig innan, kanske den *var* otrygg, och hunden fick ju tydligen ibland vara uppe i soffa etc när den fick lov, och därmed få lite fysisk flocknärhet, så ville jag inte krossa mannens övertygelse, som ju helt uppenbarligen gjort deras vardag glädjefull, så därför höll jag tyst med mina protest-tankar att vilja börja argumentera med honom.

Mannen avslöjade nu att de hade varit på semester och hälsat på sin mamma, och att hon hade nu "fördärvat" hunden. Mamman ville inte alls förstå eller följa de fem regelpunkterna. "*Nu när vi är hemma, igen, så får jag börja om från början. Hunden är ju nu etter värre än vad han var förut!*" Jag kunde inte låta bli att småle lite...

Även jag själv har satt upp fem punkter (egentligen 10), som kanske mer beskriver min hundträningsfilosofi än hur man rent praktiskt går tillväga. Mina punkter är förstås lite åt det humoristiska hållet - bara för att lätta upp stämningen lite - men för den skull är de ändå helt seriösa - jag menar varje ord.

Mattes fem budord

En för var tass och en för svansen

1. Våga lita på Matte - Matte fixar allt!

(Allt från tovor i pälsen, klor och skador till främmande faror såsom ilskna hundar samt andra hemskheter.)

2. Du får icke slåss!

3. Du får icke jaga vilt!

(vilt är allt från grodor, måsar, fjärilar till älgar och viltsvin.)

4. Du får icke stjäla!

(allt som ligger på ett bord tillhör Matte.)

5. När Matte säger "Nej!" - sluta genast!

med det du håller på med - vad det än må vara.

*I min flock är ovanstående regler en grundlag - nåde den hund som bryter detta.
Vid grov överträdelse är påföljden förvisning från sin flock.*

Hundarnas budord (De kan inte räkna)

Ta hand om mig.

(vägled mig, så att du kan lita på mig.)

Matte, du får icke slåss!

Erbjud en för mig vettig sysselsättning .

Var i min närhet när jag behöver dig.

*I min flock är ovanstående regler en grundlag - nåde den matte som bryter detta.
Vid grov överträdelse är påföljden förvisning från sin flock.*

På mina lydskurser brukar jag uppmana deltagarna att själva bestämma *sina* personliga riktlinjer för sin hund, så att åtminstone de själva kan reglerna. Det är då betydligt lättare att lära sin hund dem.

När det gäller för- och nackdelar med "mjuk" v/s "hård" uppfostran, så är det mindre risk att hunden får bestående "men" (oro, ängslan etc) när vikten ligger på positiv förstärkning av önskvärda beteenden.

Ett exempel:

När mina hundar känner hot, vaktinstinkt och otrygghet sinsemellan vid till exempel liggplats, och de morrar mot varandra, så har jag numera oftast helt gått över till att tala till dem med en ljus och kanske lite förlöjligande röst hur fåniga de är, samt att smeka lugnt de båda hundarna. Det blir förvånansvärt snabbt en lugn och harmonisk stämning i rummet. Jag ser även fysiskt till - dolt i mina lugna smekningar - att de två håller ett behörigt avstånd mellan varandra.

Jag jämför detta med den klassiska situationen när det ringer på dörren. Så gott som alla hundtränare - av alla de slag - uppmanar ju att man som hundägare då inte ska gorma eller på annat sätt utstråla upprördhet. Detta för att hunden antagligen kommer att missuppfatta, och tro att även vi människor är arga och känner hot för att en främling har annalkat vår "lya". Hunden förstår inte att det var dennes plötsliga skall som fick matte/husse att "skälla" till. Hunden tror att den istället fått medhåll och hjälp till att skrämman iväg den främmande varelsen utanför dörren.

Samma missförstånd måste ju även kunna bli vid denna morr-situation vid liggplatsen. Hur vet hunden vilken jag tillrättavisar? De båda morrande - själviska som de är - är nog övertygade om att de har matte/husse på *sin* sida. Om man då även handgripligen korrigerar den ene, så måtte denne undra: "Vad sjutton gör du? Det är ju på den andre vi ska flyga på!"

Vid dörr-situationen där främmande dyker upp är det numera vedertaget att man ska lugnt och tydligt visa sitt "ledarskap" (usch, vad jag avskyr detta ord! Föredrar vägledning eller lärarskap) för att inte hunden ska missförstå vem man egentligen är syrak på (främlingen eller hunden). Detta måste ju även gälla vid laddade situationer *inom* flocken.

Som jag har nämnt tidigare, så *kan* jag även - om jag är i en irriterad sinnesstämning - kort och bestämt uppmana de två att gå åt varsitt håll istället för att ljust förlöjliga dem. Men oftast så behövs ingetdera längre, utan de sköter det helt fredligt själva. Jag kan inte låta bli att undra: Är det *jag* som har lärt dem det?

VET VI MÄNNISKOR ALLTID BÄST?

Jag tror att vikten av att ständigt försöka förekomma hunden är bättre än att ständigt tillrättavisa direkt efter en tillspetsad situation, eftersom hunden ej lär sig hur vi vill att den ska uppföra sig när vi enbart visar vad vi vill den *inte* ska göra (vilket ju är självklart). Det blir även då så mycket trevligare stämning i familjen.

Nackdelen är dock att de flesta av oss människor är långsamma och ganska tröga. Simultanförmågan är inte alltid påslagen! Alltför ofta hinner vi inte med, för vi har fokus på helt andra saker än vad vår hund har. Vi talar i telefon eller med promenadsällskapet, läser sms eller annan information runt om eller helt enkelt sjunker in i egna funderingar om livet och allt där omkring, helt avstängd från omvärlden. Detta är fullt mänskligt! Och detta måste vi ha förståelse för - medmänniskor emellan.

För den skull behöver man inte eftersträva sävlighet utan försöka - ansvarfull hundägare som man är - vägleda sin älskade hund på rätt väg, så den aldrig stör någon/något i dess närhet. Men detta är nog bara ett önsketänkande, eller?

Något jag ibland kan tyckas något skrämmande är när kända hundtränare kan uttala sig om fakta som har för lång tid tillbaka förkastats, exempel det här om rangordning och behovet i en flock att visa dominans - oavsett vilken art man tillhör (hund eller människa).

En komisk detalj som Nalle-björnen råkade (?) uttala sig om vid ett avsnitt, var att hanhundar visar "ägarinstinkter" till sin matte när hon har menstruation (!). Den kvinnliga hundägaren vid detta avsnitt ägde två hanhundar som ej var kastrerade. En utav orsakerna till hundarnas innebördes osämja var enligt Nalle-björnen detta. Därför måste de omgående kastreras.

Okej, jag kan ha helt missuppfattat det hela på biologilektionen i skolan, men är det inte så att när en hona av människoart "löper", så är hon som *minst* fertil - och därmed borde hanhunden visa ringa intresse för "parning", till skillnad mot när en tik av arten hund löper. Speciellt med tanke på att människa och hund är två helt olika arter (som inte borde på något vis visa fortplantningsintresse sinsemellan).

Hur som helst så har jag inte under mitt 20-åriga hundägarliv märkt att mina hanhundar - som har alla manliga tillbehör intakta - visat något speciellt intresse för mig under mina månatliga blödningar. Möjligtvis har de någon gång reagerat på själva bloddoften (i badrummet) vid byte av

skydd. Precis som de reagerar vid alla andra bloddofter, so what ever, rovdjur som de är.

En annan vedertagen hunduppfostringsåsiikt är att man aldrig får vara verkligt arg på sin hund - utan man ska enbart spela eller låtsas vara arg när man tillrättavisar den. Jag har dock annan åsiikt; Jag *blir* arg, ordentligt arg. Det viktiga är dock att jag cirka två sekunder senare blir som vanligt igen.

Man brukar ju ofta säga att hundarna själva gör rätt, och om man ska göra som hundarna gör så är jag väldigt säker på att när t ex Lill-pricken tillrättavisar Brednos, så är han arg och sur *på riktigt* - han låtsas inte eller spelar gramse. Fast hans ilska försvinner direkt - två sekunder senare är allt som vanligt igen, och strax så sover de gott - i lugn och harmoni - tätt intill varandra i soffan.

Det finns numera hundtränare som anser att det är elakt att både använda sig av belöningar och korrigeringar i uppfostringssyfte. Man anser att detta förvirrar och gör hunden otrygg. Istället ska *enbart* positiv förstärkning användas för att få hunden så lycklig och glad som möjligt. Ord som "Nej!" behöver man aldrig ta i sin mun. Istället så förekommer man ständigt hunden. Och om man vet - i förtid - att man inte kommer att lyckas hindra sin hund att göra oönskade beteenden, så hindras hunden enbart med hjälp av koppel eller hundbur. Man tillrättavisar aldrig hunden varken verbalt eller fysiskt. När hunden visar önskvärda beteenden släpps den fri.

Jag tror säkerligen att det fungerar - om man har tillräckligt med tid och ork. Fast jag ifrågasätter lite; Att beröva hunden frihet med hjälp av koppel/hundbur är även det en form av tillrättavisning. Även om tränaren är fullkomligt lugn.

Jag tror inte att en hund tycker man är en oberäknelig varelse om man både använder sig av belöningar och tillrättavisningar. Hundar gör ju så sinsemellan, så de borde vara ganska vana med det. Bara man inte överdriver det hela, saknar all sinne för timing eller på annat sätt är otydlig.

Visserligen går forskning ständigt vidare, det som var sant igår är inte alltid sant idag - och många gånger är det som var sant igår - som har förkastats - plötsligt sanning igen! Fast jag tvivlar på att dagens fakta, när det gäller slutsatsen med rangordning, dominans etc kommer att förändras. Misstaget som gjordes förr var att det är stor skillnad om hunden/vargen lever i fångenskap eller inte (vilket om man tänker efter är självklart).

OKEJ, HÄR ETT TILL FÖRSÖK TILL SAMMANFATTNING

Villken av de fyra TV-kändishundexperterna föredrar jag?

Det anar ni säkert, om ni har orkat plöja igenom all text här ovanför. Här en rangordning av dessa (vi människor gillar ju ha ordning och reda samt stapla upp saker och ting ;)):

På fjärde plats: Nalle-björnen.

Plussidan: Han är duktigt på att "ta" folk, han kan på ett pedagogiskt sätt övertyga hundägarna att en hund är en hund, som behöver motion och för den en vettig sysselsättning.

Minussidan: Han protesterar inte emot att hundägarna använder stackel eller el-halsband (och han har flera gånger använt dessa själv). Dessa två redskap som enbart är till för att tillföra mer eller mindre stark smärta, då hundägaren (eller den som för tillfället hanterar hunden) inte är i hundens direkta närhet. Hunden kan m a o inte på något sätt försvara sig mot sin plågoande/tortyrredskapet. Ja, jag jämför dessa två "uppfostringshjälpmedel" med tortyrredskap. Många av Nalle-björnens anhängare försvarar honom med att det är inte *han* som använder dessa ting utan de tillhör hundägaren.

Men... i andra TV-avsnitt byter Nalle-björnen ofta ut hundens halsband, modell vanligt nylonhalsband, mot hans egen "uppfinning" som ständigt sitter högt uppe på hundens nacke (även

detta halsband tillför hunden mer smärta än vanligt dito, det är därför den är effektiv). Nalle-björnen förklarar för ägaren att hundens gamla halsband inte är effektivt nog, det gör ingen nytta.

Om det vore så att Nalle-björnen inte gillade stackel eller el-halsband, så skulle han väl även då byta ut dem - mot hans egentillverkade halsbandstyp? Men det gör han inte, varför då?

När hunden bär stackel, så brukar han oftast inte kommentera detta överhuvudtaget. Varför? Dock vid ett tillfälle förklarade han stacklets funktion och påstod att stålpiiggarna som tränger in i hundens hud, när halsbandet dras åt, inte alls tillför hunden någon smärta, och det beror på att huden har där blivit hård som ett skydd mot stålpiiggarna. Jag ifrågasätter nu detta resonemang:

1. Om stålpiiggarna inte medför skada på hundens hud, varför bildar då huden ett naturligt hårt skydd mot de skavande piiggarna?
2. Om hunden inte känner piiggarna, varför då använda stackel överhuvudtaget? Vad gör då stålpiiggarna för nytta?

Nalle-björnens uppfostringsideologi grundar sig på att mer eller mindre hårt tillrättavisa hunden när den visar ett för oss ej önskvärt beteende. Mycket sällan för hunden någon slags belöning för rätt beteende (förutom "lyckan" att få vara ifred).

Jag anser att han alltför ofta plågar sina "klienter" när han vägrar (?) att svara på hundens försök till kommunikation (hunden visar lugnande signaler, och blir mer och mer desperata i sina försök att lugna sin plågoande). Vid dessa tillfällen gör det faktiskt mycket ont i mitt hjärta.

Hans anhängare skulle nu säkert ifrågasätta varför jag då fortsätter att se hans TV-program. Ja, på senare tid så undviker jag faktiskt att se på dem, för det är *för* obehagligt, men för att kunna rättvist ifrågasätta träningsmetoderna så måste jag ju veta vad han gör, eller hur? Man kan även ta sig en funderare på att man inte bara kan blunda för jobbiga och obehagliga saker, utan man bör försöka få till en förändring till det bättre. Och då måste man ju veta vad som bör ändras...

Precis som jag har svårt att kalla någon som "till vardags" är en mycket trevlig person - förutom på "helgerna" då denne är huligan och går bärsärkagång, vandaliserar och är våldsam på alla de vis - är en sympatisk människa, så bara kan jag inte se mellan fingrarna med Nalle-björnens hundträningssideologi.

Många hundar i Nalle-björnens program visar upp något som kallas för "inlärdd hjälplöshet". Man kan säga att hunden helt enkelt ger upp, den inser att den inte har någon chans att vare sig bli förstörd eller att komma fri - den inser att det finns inget annat kvar än att helt enkelt stänga av sina sinnen...

Jag tycker detta är mycket sorgligt. Jag vill ha glada, initiativtagande och *levande* hundar med sina sinnen i de fullaste bruk!

På bronsplatsen får Skrämmeltanten stiga upp på.

Plussidan: Skrämmeltanten har ett gediget hundintresse och -kunskap. Hon är inte helt främmande för positiv förstärkning såsom godisbelöningar.

Minussidan: Precis som Nalle-björnen så ligger tillrättavisningar och olika sorts "fällor" som grund till hennes uppfostringstänk. Hon använder sig mestadels - antingen - av att rycka (mer eller mindre hårt) i kopplet eller att slänga koppel, påse fylld med tomburkar, vante eller annat efter hunden för att få dennes uppmärksamhet eller i ett försök att bryta en redan upprörd eller blockerad hund.

Hon visar mycket sällan när och hur man ska belöna sin hund. När träningen i hennes tycke går bra, så är det framför allt hundägaren som får beröm - inte hunden (!)

Jag tycker det är tragiskt att en sådan kunnig person tydligen vägrar (?) att nyansera sig och ta till sig en mer modern uppfostringsteknik. Man får en känsla av att hon har stannat upp i sin utveckling

som hundtränare. Vilket är sorgligt.

Silvermedaljen går till Pandan.

När det gäller Pandan är det mycket svårt att dela upp i en plus- och minussida. Det blir liksom blandat och lite virrigt, det går inte att förhindra det, hur jag än försöker. *suck* Jag som vill ha ordning och reda, fina rankinglistor med siffror och punkter. ;)

Plussidan (eh?): Pandan visar å ena sidan upp ett gediget engagemang i hunderiets alla sidor, och visar även upp ett stort intresse att fortsätta att söka ny kunskap. Dock - å andra sidan - så har han i en aspekt snöat in sig på "gamla hunduppfostringslagar", där han tydligen är orubblig (fast det kan ju förstås bero på att han anser att de "gamla lagarna" är det enda rätta i alla lägen). Fast - å andra sidan - igen - så bjuder han villigt in sina "motståndare" till diskussion i hunderi-ämnet, som en gest att vara villig att bli övertygad om annat.

Pandans hunduppfostringsideologi bjuder både på tillrättavisningar och - faktiskt - positiv förstärkning, men den största vikten ligger dock på korrigeringsarna, som därmed känns lite förlegat, tyvärr.

Han själv påpekar ofta om att man som hundägare många gånger är alldeles för långsam att reagera, hunden har redan hunnit bli blockerad och därmed ej i stånd till att uppmärksamma sin ägares vilja och dennes mer eller mindre hårda korrigeringar. Min (lilla) erfarenhet är att man får samma goda effekt med ett vältajmat och trevligt beröm, som med ett vältajmat och inte lika trevlig korrigering. Frågan är bara vilket man själv föredrar.

Pandan lägger grunden till sin hunduppfostringstänk på tillrättavisningar och korrigeringar, men förespråkar att även använda sig av positiv förstärkning (beröm, godis, lek etc). Men vikten ligger dock som sagt vid korrigeringsarna.

Minussidan: Se plussidan. ;)

Kommentar:

Om jag enbart hade förlikat mig på TV-programmen så hade Pandan dock inte fått denna höga placering. Tack vare hans dagliga blogg, så kommer han på denna goda andra plats. På nätet kan man märka att han har en mer nyanserat tänk med sin hundträningssideologi än de andra två hundtränarna på tredje och fjärde platsen.

Pandan använder sig av både positiv förstärkning och tillrättavisningar, nästan som min egen tro på lyckad hundträning/uppfostran. Den stora skillnaden mot oss båda är dock att jag har ett mycket mer förekommande-tänk, med positiv förstärkning och med så lite tillrättavisningar som möjligt. Jag anser att *om* jag blir tvungen att korrigera, så har jag klantat mig, och att hunden knappast har lärt sig vilket beteende som är det önskvärda. Det spelar heller ingen större roll om det gäller uppfostran eller inläring av moment/konster och trix. Huvudsaken är att jag får det beteende som jag vill ha med en alert och kvick hund med glad samt trygg attityd.

Något som stör mig på Pandan är hans ibland ganska självgodas sätt, men det är måhända retsamheter från hans sida - och jag faller pladask rakt i fällan. I och med hans dagliga blogg, som ofta är väldigt roande, mycket beroende på många märkliga kommentarer från hans fans och hejdukar, så har man lärt känna honom mer ingående än de andra TV-hundtränarna.

Positivt är hans genuina engagemang för hunderiets alla sidor. Jag begriper inte hur karl'n orkar och hinner med allt!

Någor som jag finner mycket negativt är hans - i mitt tycke - märkliga värderingar. Till exempel: Skämtsamt berättar/erkänner han att han har retat sin fyra-åriga son "för tjejjga saker i två timmar", så att barnet till slut känner sådan frustration, och för att freda sig tvingas lillpojken att orsaka

blodvite på sin plågoande/pappas ansikte. Om jag hade uppfört mig så respektlöst mot någon mindre och svagare än mig själv - hund som barn - så hade jag skämt ögonen ur mig!

Jag ifrågasätter även sanningshalten i detta videoklipp:
<http://www.youtube.com/watch?v=eZwfVAFKnSI>

Den fyra-månaders gamla valpen får ett kort, men inte alltför fysiskt hård tillrättavisning. Man ser att valpen knappt bryr sig, den fortsätter glatt vägen fram, på valpars vis.

Pandan säger att denna visade korrigerings är den enda som har förekommit. Vid de nästa mötena med samma hund, så uppvisar valpen - plötsligt - ett stort obehag över att tvingas möta den andra hunden på gångvägen! Valpen försöker förtvivlat fly bakom Pandans rygg, över snövallen, och bort från den mötande hunden som nyss var i valpens tycke mycket intressant och rolig.(?) Kopplet hindrar dock flykten från - i valpens tycke - det nu plötsligt obehagliga hundmöte. Pandan drar, med ringa kraft, fram valpen med kopplet och tvingar den att komma närmare den mötande hunden.

Pandan förklarar även att detta undvikande beteende kommer senare att släckas ut - valpen kommer att i framtiden lugnt och fint passera främmande hundar utan att dra i kopplet - åt någotdera håll.

Jag undrar nu vad ligger logiken i att *precis* efter korrigeringen så visar valpen knappt att den har tagit till sig tillrättavisningen, men sedan flera minuter senare så visar den mycket uppenbara flyktbeteenden? Allra helst med tanke på att de undvikande beteenden kommer enligt Pandan att släckas ut med tiden? En viss tid hade ju redan gått mellan korrigeringen - som valpen knapp brydde sig om - och de nu plötsligt undvikande beteenden. Det tycks ju precis tvärtom, att undvikande-beteendet *höjdes* istället efter en stund. Varför går följdeffekten av den enda korrigeringen fram och tillbaka (som enligt Pandan enbart skulle avta) om det nu enbart skedde en - den visade - tillrättavisningen?

Jag ifrågasätter även detta i trevlighetbemärkelse. Varför inte - i god tid, samtidigt som valpen ser den främmande hunden - berömma valpen innan den försöker rusa fram till mötet, så att valpen kommer att associera främmande möten med trevliga saker som en glad och rolig husse i en gemytlig och lustfull stämning än en sur och gruffig dito?

Om man har tidigare i valpens fyramånaders liv - vilket jag är övertygad om att Pandan har - tränat mycket med den, så att den känner igen när det vankas lek, godis och klappar och kel från sin glada och trevliga husse, så hade den antagligen vänt sig om direkt mot sin husse när han trevligt berömt den - för att den går fint vid sidan - innan den drar mot den mötande främmande hunden. Då hade ingen korrigerings behövts - dvs en mycket trevligare sinnesstämning i flocken vid möte av främmande hundar.

Jag tycker det är lite komiskt (sorry) när Pandan sitter ned på huk, och berättar för tittaren: "... jag har gjort en övning, där jag tydligt visar att jag vill inte att du tar kontakt med den andra hunden...", så spanar valpen bakåt mot den andra jycken som har fortsatt sin promenad bortåt. Hm..? Just där så tycker i alla fall jag att valpen har mer kontakt med den andra hunden än med sin husse.

Apropå det, så har inte heller valpen så himla mycket av kontakt med sin husse under själva hundmötena, då den försöker fly från både hundmötes-situationen *och* sin husse.

Ytterligare en liten komisk detalj (sorry, igen) är att Pandan vid ett tillfälle stolt skriver i sin blogg att det är över 24 000 som har tittat på filmklippet. Hm..? Fast... att man studerar ett filmklipp många gånger *behöver* ju inte bero på att man gillar innehållet. Jag själv har ju upprepade gånger studerat det, och som ni säkerligen förstår är jag mer negativt inställd än positivt gillande.

Trots mina antydningar till att Pandan tänjer på sanningen, så får han denna ärofyllda silvermedalj. Hans vilja att bli en duktigare hundförare och att han inbjuder människor till diskussioner på hans

hemsida/blogg gör att han ändå får "plus i kanten".

Således på första plats placerar jag av de fyra TV-hundtränarna Pisk-kvinnan.

Hon visar upp kunskaper av modern forskning, baserar sin träning på förekommandetänk och positiv förstärkning. Tillrättavisningar och korrigeringar undviks om det går. I senare TV-avsnitt har även hon lyckats omvänt aggressiva "monster" - med positiv förstärkning - utan handgemäng samt blod och tandagnisslan.

Hon får däremot minuspoäng för en del föråldrade "traditioner" att hundar inte bör vara i möblemang eller att man som ägare alltid ska förtära sin middag före hunden för att demonstrera sin rank. Ja, ja... man kan inte få allt. ;)

Men hallå! Nu har jag väl ändå glömt en. Hon den där Skvallerkärringen. Eftersom hon nu inte har haft någon längre TV-serie, så valde jag att inte ta med henne i själva TV-hundtränar"ranklistan". Men om man räknar med henne så kommer hon - utan minsta tvekan - komma allra, allra överst. (trots gamla meningsskiljaktigheter från förr, som ej finns utrymme att förtälja här.)

Hon kan visa upp en gedigen utbildning, och hon tycks inneha en genuin vilja att söka mer kunskap. Eftersom hon hellre vill belöna rätt beteende än att korrigera oönskat, så sammanfaller hennes ideal med mina.

Det jag dock kan tycka är en något irriterande är hennes förmåga att lyckas hålla reda på en massa olika beröm-ord beroende på vilken belöning som komma skall (godis från handen, godis från en extern skål, lek eller "gå-och-gör-vad-sjutton-du-vill"-belöning).

Jag själv - eller rättare sagt den del av hjärnan där talcentret är förlagt - har fullt sjå att hålla reda på mina egna hundara namn. Många gånger vid hastiga kommandon utbrister jag "Keaton-spirou-wilbur-nej, jag-menar-gromit-loss!" eller "Gromit-spirou-nej-, jag-menar-wilbur-sitt!" till mina hundar när bara den sistnämde ska ta till sig min önskan.

Vad var det jag skrev allra, allra överst i denna långa text? Jo, att jag själv är absolut inte så mycket bättre än alla ni andra. Men i vissa fall, kanske. (Man måste ju trotsa jante-lagen lite i alla fall, eller?)

TV-VÄRLDEN v/s VERKLIGHETEN

Slutligen denna fråga: Varför har inte hundtränare som baserar sin träning på positiv förstärkning samma genomslagskraft som de andra i TV-sammanhang? Jag försöker här svara mig själv:

- De är kloka nog (?) att inte ställa upp? De inser att de varken har tid eller ork att slösa (?) energi på media, total offentlighet och allt som hör där omkring till?
- TV-världens castingfolk är inte intresserade av dem? Dessa hundtränare är inte spektakulära nog, har "tråkig" personlighet som inte drar så många tittare?
- Det blir för lite "action". Inga "häftiga" utfall efter mötande hundar, brevbärare, sopbilar etc - eftersom om man ständigt förekommer, så hinner ju inte hunden visa upp sin vilda och först till synes otämjbara sida. Det finns inget att lägga på häftig musik till!
- De upprör inte, och därmed drar de inte igång samma heta diskussioner hos tittarna? Dessa heta diskussioner blir ju som reklam för TV-programmen.

SLUTORD

Finns det nån som tror på det?

Först vill jag åter igen förtydliga att jag hyser stor respekt för alla ovan nämnda personer. Det är bara deras hunderi-tänk som ibland ifrågasätts.

Denna - alldeles för långa - nedskrivna fundering har plitats ned under en mycket lång tid. När jag startade detta "projekt", så hade jag som avsikt att fatta mig kort, men... så tillkommer det nya saker, nya tankar och funderingar samt nya insikter som jag *absolut* vill ha med.

Som till exempel detta:

Jag tror på Kenth Svartbergs (etolog) TSB-modell, Trygghet, Samarbete, Bestämmande, där en stor trygghet ligger som grund för relationen mellan människa och hund. Ovanpå denna stora harmoniska grundtrygghet finns det gott utrymme för samarbete, så stor att bestämmande med hjälp av tvång, korrigeringar och krav från hundägarens sida inte behöver ta sådan stor plats i hundens och ägarens gemensamma liv.

Jag måste säga att under de senaste åren har jag blivit allt mer övertygad om att hundträning som baserar sig på att belöna de önskvärda beteenden och att så mycket det går att förekomma är mycket effektivare och trevligare än att tillrättavisa och korrigera i efterhand (i alla fall för mig och mina hundar).

Under de senaste åren har jag även blivit *ännu mer* övertygad om att jag som ägare kan lära och vägleda hundarna hur man bör uppföra sig inom sin flock, och då tänker jag framför allt på att man *inte* slåss om resurser som tuggben, leksaker eller sovplats. Vid dylika konflikt-situationer är lösningen *inte* att gömma undan tuggbenet etc, istället har jag envist - under sträng uppsikt, men med uppmuntrande attityd - samt tydligt väglett dem till att lägga ned stridsyxan och dölja sina huggtänder. De kan ju inte lära sig hur man samsas om flockens tillgångar om det inte finns några tillgångar att samsas om.

Ett exempel är att jag har aldrig under valptiden (under mina 20 år som hundägare) gömt undan mina skor i hallen. Istället har jag ständig koll (så gott det går) och om valpen börjar använda mina skor som tuggleksaker, så idgar jag "utbytes handel" mot valpens "egna skor" (tuggben etc eller de urgamla redan trasiga kängorna) istället. Självklart utmanar jag dock inte ödet med att låta mina *bästa och dyraste* skor ligga framme.

Grundkonceptet är att hunden kan inte lära sig hur man uppför sig om den aldrig blir utsatt för olika "frestelser", t ex vad man får leka med, hur man leker, hur man uppför sig i hundmöten, hur man uppför sig inom flocken. Jag styr och ställer samt visar hur jag vill att det ska gå till. Helst försöker jag styra och ställa på ett vänligt och harmoniskt vis, men går det åt skogen så lär de märka det... Jag är dock fullkomligt medveten om att de aldrig kan förstå vad som är rätt med att ständigt få surt och argt höra vad som är fel.

Något som jag ibland nu för tiden kan tycka är lite skrämmande är att så pass många människor har så pass lite kunskap om hur man egentligen umgås med hundar (eller djur överhuvudtaget). Eftersom hunden är så vanligt förekommande i vårt (människans) samhälle, så borde "hundkunskap" vara ett obligatoriskt läroämne i skolan, precis som trafik kunskap. Med tanke på att människan och hunden har levt tillsammans i över - med råge - 15000 år, så borde vi allihopa kunna åtminstone litegrann av "det här med hunderiet", hundägare som icke hundägare. ;)

Sedan har vi även avelfrågan... Hur vill vi att hundarna ska se ut - både mentalt och fysiskt? Men

det... är en annan fråga...

Till slut vill jag tacka mina uttråkade hundar, som har haft förståelse (?) och överseende till att deras matte alldeles för ofta tillägnat sin fritid med dator-lek istället för att vara en rolig, intressant och kul människofigur som lekt med dem. Sorry, jyckar!!